

IJzerbekken

Wateruitvoeringsprogramma

Bekkenbestuur 9 juni 2023

Samen werken aan water

Integraal Waterbeleid
IJzerbekken

Met het **wateruitvoeringsprogramma** voor het **IJzerbekken** leggen de partners binnen het bekken de **prioritering** incl. **timing** vast voor de **uitvoering** van de **gebiedsspecifieke acties** die nodig zijn om in het bekken de waterkwaliteit en ecologie te verbeteren, de structuur van de waterlopen te herstellen, de wateroverlast en waterschaarste problematiek aan te pakken en de waterbeleving te verhogen.

De uitvoering van het [actieprogramma van het bekkenspecifieke deel IJzerbekken van de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027](#) vormt de basis van het uitvoeringsprogramma aangevuld met een zo breed mogelijk overzicht van alle acties en projecten die bijdragen aan de te halen toestand.

De voorbije 2 jaar heeft de **Blue Deal** namelijk heel wat projecten in een stroomversnelling gebracht. Ook het Strategisch Project IJzer- en Handzamevallei ontstond uit deze nieuwe dynamiek in het IJzerbekken en bracht heel wat nieuwe acties naar voor die een antwoord bieden op de uitdagingen van klimaatverandering.

Naast de gebiedsspecifieke acties is het belangrijk dat ook de [generieke acties \(Vlaams deel 2022-2027\)](#) uit de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 uitvoering krijgen. Zij leveren immers een belangrijke bijdrage aan het halen van de doelstellingen.

Het IJzerbekken kent een grote verscheidenheid met in het noorden het poldergebied en de dichtbevolkte kustgemeenten en in het zuiden het afstroomgebied van de IJzer met veel verspreide bebouwing en kleine en grote dorpskernen. **Verschillende waterlopen zijn nog ver van een goede ecologische toestand verwijderd** wegens een hoge nutriëntendruk, een hoge organische belasting en soms hoge geleidbaarheid. Op basis van de huidige waterkwaliteit, de doelfstand tot de normen van de kaderrichtlijn water en de lokale initiatieven zijn de Blankaart waterlopen, Poperingevaart en Grote Kemmelbeek **prioritaire gebieden** voor het behalen van een goede ecologische toestand.

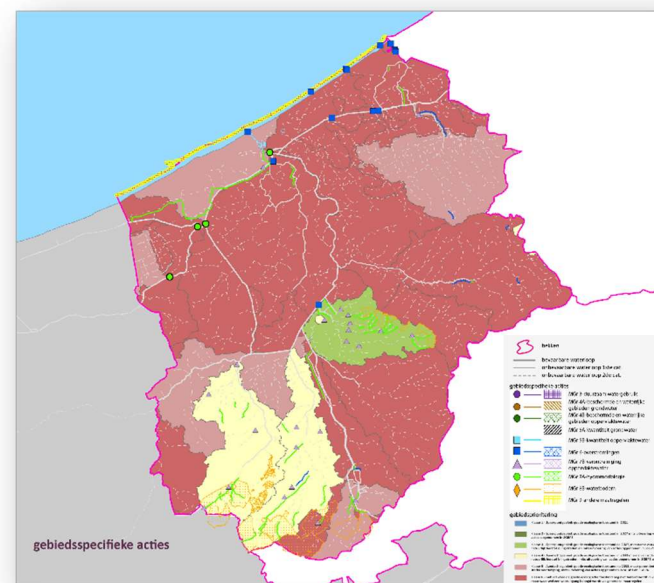
In het IJzerbekken is nog een grote inspanning nodig voor de **verdere uitbouw en optimalisering van de afvalwatersanering** (riolering, waterzuiveringsinstallaties en IBA's). Met een zuiverings- en rioleringsgraad van ca. 80% behaalt het IJzerbekken lagere cijfers dan het Vlaamse gemiddelde. In het IJzerbekken zal een relatief groot aandeel van het afvalwater van de inwoners in een IBA gezuiverd worden. De [zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen](#) bepalen de uitvoering, timing en afstemming van de saneringsprojecten. Het generieke beleid voor **bedrijven** wordt gevoerd via het vergunningenbeleid.

Het landgebruik is vooral landbouwgrond (zo'n 80% van het totale bekken), waardoor het **generieke landbouwbeleid** ([Gemeenschappelijk Landbouwbeleid](#) en [Mestbeleid](#)) sterk bepalend is voor de waterkwaliteit in het IJzerbekken.

Kenmerkend voor het IJzerbekken is dat een groot deel van het oppervlaktewater wordt gebruikt voor de productie van **drinkwater**. Dit maakt de beschikbaarheid van voldoende kwalitatief water op het juiste moment extra belangrijk.

De nabijheid van de **zee** en de stijging van de zeespiegel vraagt maatregelen om de kust te beschermen tegen overstromingen vanuit zee.

Per gebied in het bekken hebben de partners samen de te halen **doelstellingen** uitgeschreven alsook het **engagement** dat ze aangaan om bij te dragen aan het halen van die doelstellingen. Bij de verschillende initiatieven (acties/projecten) is een stand van zaken en planning opgenomen. Indien van toepassing zijn ook de knelpunten/drempels weergegeven die de realisatie van de actie of het project bemoeilijken of in de weg staan.

Figuur 1: [locatie gebiedsspecifieke acties opgenomen in het bekkenspecifieke deel IJzerbekken van de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027](#)

Voor verschillende gebieden loopt een **gebiedsgerichte werking** rond water. Deze gebiedsgerichte werking is niet gebiedsdekkend door de beperkte personeelscapaciteit bij de verschillende partners van het integraal waterbeleid. Daarnaast wordt ook **bekken breed overleg** georganiseerd over thema's zoals **waterschaarste** en **wateroverlast**. Tijdens lange droge perioden stemmen de waterbeheerders zowel onderling af als met de betrokken partners in het provinciaal droogte overleg. Na een periode van intense neerslag met overstromingen en wateroverlast gebeurt een evaluatie en worden verbeterpunten afgesproken. Het crisisbeheer wordt actueel gehouden en er worden structurele maatregelen gezocht, zowel om wateroverlast als waterschaarste te voorkomen.

INHOUD

Blankaart.....	4
Poperingevaart.....	9
Grote Kemmelbeek	12
Ieperlee (Bollaartbeek en Kleine Kemmelbeek).....	15
IJzer	18
Kanaal Ieper-IJzer en Martjevaart.....	22
Handzamevaart en Zarrenbeek.....	25
Poldergebied.....	29

Blankaart

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

Het Blankaartbekken is een **speerpuntgebied klasse 3**. Het gebied heeft enkel nog **natuurlijk herstel nodig om na 2027 de goede ecologische toestand te kunnen bereiken**. De grootste uitdaging ligt in de fosfor reductie. De geleverde inspanningen voor verdere uitbouw van de saneringsinfrastructuur en voor de sector landbouw zijn groot. Ondanks de inspanningen die geleverd worden, geeft waterkwaliteitsmodellering aan dat de doelafstand groot is.

Een goede waterkwaliteit verhoogt de waterbeschikbaarheid in het oppervlaktewaterwinningsgebied voor het waterproductiecentrum de Blankaart.

wateroverlast

Het **overstromingsrisico** op basis van het aantal getroffen inwoners is **laag**. Het gebied rond de Blankaartvijver ligt in de overstromingsvallei van de IJzer en is bekend voor het rietmoeras en de zogenaamde broeken, laaggelegen hooilanden die in de winter overstroomd worden door de IJzer (fluviale overstromingen). Het is een hotspot voor vogels en is daarom deel van het Europees vogelrichtlijngebied IJzervallei. De **bebouwing** wordt beschermd tegen wateroverlast, vooral door pluviale overstromingen.

watertekort

Voor het Blankaartbekken willen we een maximale, continue **waterbeschikbaarheid** bekomen voor alle sectoren. Water wordt duurzaam en zoveel mogelijk circulair gebruikt en gespaard uit natte perioden om in droge perioden te gebruiken. Hemelwater wordt zo veel mogelijk ter plaatse gehouden door te infiltreren en te bufferen.

waterbeleving

Doorheen het gebied loopt een uitgebreid wandel- en fietsnetwerk.

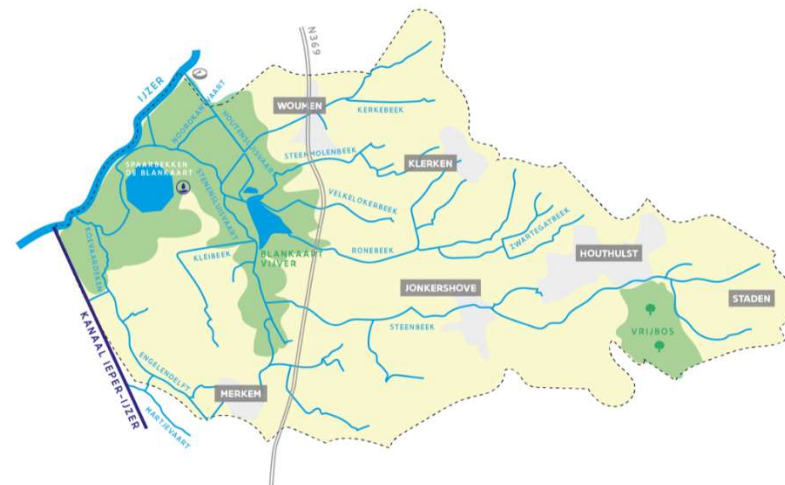
Het provinciaal bezoekerscentrum de Blankaart vormt de uitvalsbasis voor een bezoek aan het natuurgebied rond de

Blankaartvijver en de IJzervallei. Vier uitkijktorens bieden uitzicht op het rietmoeras en de vele vogels die er jaarlijks overwinteren of broeden.

Het drinkwaterproductiecentrum De Blankaart heeft ook een bezoekerscentrum dat voor groepen op afspraak rondleidingen organiseert zodra de renovatiewerkzaamheden aan het waterproductiecentrum zijn afgerond.

Meer info: bekkenspecifiek deel IJzerbekken

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

RAAMAKKOORD BLANKAART

In 2001 kwam een **raamakkoord** tot stand tussen de Vlaamse minister voor leefmilieu en landbouw en alle betrokken actoren. Het raamakkoord heeft tot doel de internationaal belangrijke natuurwaarden in het Blankaartbekken te behouden en verder te ontwikkelen, de veiligheid van de bewoners in het Blankaartbekken te garanderen en de inkomensverliezen van de betrokken landbouwers, veroorzaakt door een aangepast waterbeheer, te vergoeden.

NATUURINRICHTINGSPROJECT EN STUURGROEP BLANKAART

In 2006 is het **natuurinrichtingsproject de Blankaart** gestart om het natuurherstel te realiseren en wordt gecoördineerd door de Vlaamse Landmaatschappij. Het project heeft als doel om rond de Blankaartvijver het natuurgebied verder te ontwikkelen en zo een meer geschikt leefgebied te creëren voor broedvogels en overwinterende vogels. De belangrijkste maatregelen om dit te bereiken zijn de **verhoging van het waterpeil** en het **herstel van het rietmoeras**.

De **stuurgroep** voor het natuurinrichtingsproject de Blankaart ziet toe op de uitvoering van het project en de onderlinge afspraken tussen de partners.

GEBIEDSGERICHT OVERLEG WATER EN STRATEGISCH PROJECT IJZER- EN HANDZAMEVALLEI

Het **gebiedsgericht overleg water** (GTO) Blankaart werd door het bekkensecretariaat opgestart in 2017 met focus op waterkwaliteit in het volledige Blankaartbekken. In 2021 werd het Blankaartbekken opgenomen als deelgebied van het strategisch project "[IJzer- en Handzamevallei, klimaatbuffer in de Westhoek](#)". Sindsdien spoort het gebiedsgericht overleg water samen met de beleidsgroepen en projectgroepen van het deelgebied IJzer- en Handzamevallei.

Het **strategisch project IJzer- en Handzamevallei** wordt gerealiseerd met ondersteuning en subsidiëring van het Departement Omgeving. 40 acties in de deelgebieden Blankaart en Handzamevallei worden gerealiseerd met [Blue Deal](#) middelen onder het project [Waterland-schap 2.0](#).

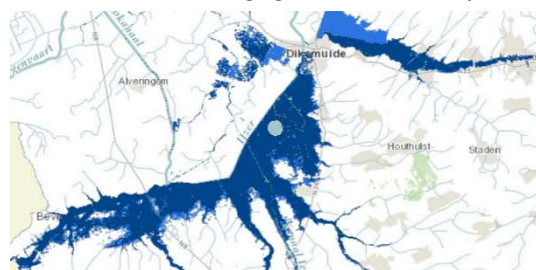
Vlaamse
overheid

Gefinancierd door
de Europese Unie
NextGenerationEU

Het strategisch project biedt de coördinatie en creëert een breed draagvlak om de uitdagingen van **klimaatadaptatie en -mitigatie** aan te gaan.

De IJzer- en Handzamevallei zijn gebieden met een groot potentieel als **waterbergende systemen**, als een soort **klimaat spons**. De klimaatuitdagingen werden de voorbije jaren steeds duidelijker, onder de vorm van lange droogteperiodes, lage waterpeilen, ruimere overstromingen bij hevige regenval, een slechte waterkwaliteit,...

De partners werken daarom samen rond **6 ambities**:

- Versterken van het watersysteem om toekomstige klimaatschokken beter te kunnen opvangen.
- Op naar een rendabele en klimaatrobuuste landbouw.
- Een goede (drink)waterkwaliteit mogelijk maken, als bron van leven.
- Versterken en verbinden van de natuurlijke en landschappelijke waarden op en langs het hydrologisch netwerk.
- Via beleving recreanten en inwoners verbinden met het water.
- Het gebiedsgericht uitvoeringsbeleid bespoedigen vanuit een solide gebiedscoalitie, met aandacht voor de omgevingskwaliteiten van de bestaande open ruimte.

Op 30 september 2022 keurden de partners het **gebiedsprogramma** IJzer- en Handzamevallei goed. Vertrekkend vanuit de 6 ambities werden een 60-tal acties geformuleerd voor de deelgebieden Blankaartbekken, Handzamevallei en bovenloop van de IJzer. De middelen zijn vastgelegd door de Vlaamse Regering en een voorschot van 50% werd in januari 2023 bezorgd aan de trekkers. De uitvoering van de acties is opgestart.

De **partners** van het strategisch project zijn de provincie West-Vlaanderen (coördinator), Poperinge, Alveringem, Lo-Reninge, Vleteren, Diksmuide, Houthulst, Kortemark, Staden, Inagro, Westtoer, Regionaal Landschap Westhoek, Boerenbond, Algemeen Boerensyndicaat, Natuurlandpunt De Bron, Zuidijzerpolder, Middenkustpolder, Westkustpolder, Bethoostersche Broeken, De Watergroep, de West-Vlaamse Milieufederatie, Agentschap Natuur en Bos, Vlaamse Milieumaatschappij, Vlaamse Waterweg, Vlaamse Landmaatschappij, Departement Omgeving en Departement Landbouw en Visserij.

Meer info: [waterlandschap IJzer- en Handzamevallei](#), [bekkenwebsite IJzerbekken](#) en [bekkenspecifiek deel IJzerbekken \(Blankaart\)](#)

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

➔ Waterkwaliteit

Hoever staan we

Het Blankaartbekken heeft een **matige biologische waterkwaliteit**. Vooral de Steenbeek heeft kansen om naar een goede toestand te evolueren. Vooral het **fosfor- en stikstofgehalte en organische belasting** zijn nog erg hoog voor Kerkebeek, Steenmolenbeek, Velkelokerbeek en Zwartegatbeek. **Geleidbaarheid** als maat voor het zoutgehalte, moet steeds bekeken worden in relatie met de IJzer. **Pesticiden** vormen vooral voor drinkwaterproductie uit oppervlaktewater een belangrijk aandachtspunt. Zowel de Vlaamse Milieumaatschappij als De Watergroep monitoren, analyseren en sensibiliseren over pesticiden, o.a. via Inagro en de landbouworganisaties ([7B E 0029](#)).

Wat staat er te gebeuren

De **riolerings- en zuiveringsgraad** binnen het Blankaartgebied ligt 10% lager dan het Vlaamse gemiddelde. Uit de uitvoerings- en aansluitingsgraad blijkt dat de uitbouw van het rioleringsstelsel achter is gebleven t.o.v. de rest van het IJzerbekken en Vlaanderen. Er zijn geen geconcentreerde lozingen meer van volwaardige rioleringen (mogelijks wel van inbuizingen op bepaalde plaatsen). Bijkomende aansluitingen op de bestaande zuiveringsinfrastructuur moeten dus gepaard gaan met rioleringswerken in de straten zelf. Opvallend is wel dat heel wat **GUP-projecten** een vrij hoge prioriteit hebben en dus relatief rendementsvol zijn.

De vereiste **reductiedoelstellingen** zullen waarschijnlijk niet haalbaar zijn tegen 2027. Aan het huidige tempo zal het nog vele jaren duren vooraleer de collectieve zuiveringsinfrastructuur is uitgebouwd. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt vooral bij de gemeente Houthulst (rioolbeheerder Fluvius). De meest rendementsvolle projecten situeren zich langs gewestwegen (Klerkenstraat en Iepersteenweg) waardoor AWV en Aquafin betrokken partij zijn.

Vandaag en ook in de toekomst wordt geen effluent van een RWZI geloosd, wat een pluspunt is om de goede waterkwaliteit te halen.

De uitbouw van de **IBA's** dient versneld te worden. In de IBA-zone is momenteel slechts 10% van de te plaatsen IBA's geïnstalleerd.

In het Blankaartgebied zijn bijna 50 **overstorten** aanwezig. In het verleden werden twee overstorten (Paardedreef en Noordbroek (=Zuidbroekstraat)) opgevolgd via het overstortmeetnet van VMM. Beide overstorten werk(t)en heel frequent. Er is een duidelijk beleid en dynamiek aanwezig om de meest frequent werkende overstorten te optimaliseren, maar dit beleid zal pas echt op termijn renderen. Opvolging van de meest werkende overstorten d.m.v. overstortmetingen (Aquafin) is aangewezen.

Op de zuiveringsinfrastructuur zijn nog een 60-tal gekende **knelpunten** aanwezig. Een en ander draagt bij tot een aanvoer van zeer verdund afvalwater naar de RWZI Woumen. Op deze manier verdwijnt in drogere periodes ook heel wat oppervlaktewater uit het Blankaartgebied (verdroging).

Het **generieke landbouwbeleid** ([Gemeenschappelijk Landbouwbeleid](#) en [Mestbeleid](#)) vormt een belangrijke basis voor de verdere verbetering van de waterkwaliteit. In 2023 hervatten de Vlaamse Milieumaatschappij hun gezamenlijke terreinonderzoek om de oorzaken van de hoge nutriëntendruk op de Velkelokerbeek, Zwartegatbeek, WY.6.5., Zanddambeek en Steenmolenbeek in kaart te brengen en gecoördineerd te handhaven bij calamiteiten ([7B L 0023](#)).

Inagro is erosiecoördinator voor de gemeenten Diksmuide, Staden en Houthulst. Er staat een nieuw project in kader van het **erosiebesluit** gepland voor de Steenstraat in Diksmuide langs de Kerkebeek.

➔ Hydromorfologie of structuurkwaliteit en vismigratie

Hoever staan we

Verskillende delen van waterlopen werden recht getrokken of ingebuisd. De waterbeheerders hebben verschillende trajecten hersteld, bv. de Steenbeek door de Zuidijzerpolder.

Onder de vissen is de paling een belangrijke doelsoort. De populatie van de **paling** is in de voorbije decennia drastisch gedaald. Door obstakels (bv. pompgemalen) kan de paling zijn levenscyclus niet voltooien.

Palingen worden geboren in zee, maar trekken richting de rivieren om op te groeien. Eenmaal volgroeid keren ze terug naar zee. Een eerste hindernis ter hoogte van de Ganzenpoot wordt door de Vlaamse Waterweg aangepakt onder de vorm van omgekeerd spui-beheer. Aansluitend daarop zet de Vlaamse Milieumaatschappij in op de palingmigratie naar het Blankaartbekken. In 2022 werd een **palinggoot** op de Stenensluisvaart uitgetest en deze blijkt succesvol.

Het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) weegt en meet de verzamelde palingen, waarna het de palingen uitzet in de Stenensluisvaart en de andere waterlopen in het Blankaartbekken. In 2022 leverde dat in totaal zo'n 6.000 kleine palingen en glasalen op, een kleine 17,5 kg. Tijdens de eerste bemonstering van 2023 werd net geen 7 kg paling overgezet.

Wat staat er te gebeuren

De Vlaamse Milieumaatschappij zal eind 2023 of begin 2024 de huidige propellerpompen van het **pompemaal Stenensluisvaart te Woumen vervangen door visvriendelijke pompen** ([6 | 0108](#)). Dit moet de volwassen palingen die terug naar zee willen zwemmen een grotere kans geven om levend door de pompen te geraken naar de IJzer.

In 2022 werd er een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen VMM, de Provincie West-Vlaanderen en de betrokken gemeenten om enkele lokale acties te faciliteren via een **VMM dienstenbestek**. De opdracht vergt het creëren van draagvlak en het opmaken van voorstudies en voorontwerpen voor diverse projecten integraal waterbeheer, zo ook binnen het Blankaartbekken.

Via dit dienstenbestek worden in 2023 verdere gesprekken gevoerd door een studiebureau om **ingebuisde delen** van de Van Dammesbeek, Ronebeek, Zwartegatbeek, 's Graveneikbeek, Velkelokerbeek, Steenmolenbeek en Zanddambeek **terug open te maken** ([8A D 0129](#), [8A D 0130](#), [8A D 0131](#), [8A D 0132](#), [8A D 0133](#), [8A D 0134](#), [8A D 0135](#)). Een aanleg van natuurlijke ingerichte, zacht hellende oevers biedt de kans om meer water te kunnen vasthouden bovenstroom en zo zowel waterschaarste als wateroverlast te voorkomen. Via de studieopdracht wordt ook de geschiktheid van locaties voor **sedimentvangen** onderzocht. De slaagkans van deze projecten hangt sterk af van de bereidheid tot meewerken van de aangelanden (de afstandsregels tot de open waterloop zijn het belangrijkste bezwaar) en van ondersteuning door de betrokken gemeenten. De voorontwerpen worden voor de kansrijke trajecten in 2023 opgemaakt en de vergunningen aangevraagd. De provincie West-Vlaanderen staat in voor de uitvoering van de werken vanaf 2024. Deze acties komen in aanmerking voor de subsidieoproep "Levend Water".

De Vlaamse Milieumaatschappij bereidt in 2023 de gefaseerde **slibruiming** voor van de **Stenensluisvaart** (tussen vijver en pompstation) en **Houtensluisvaart** (tussen Kerkebeek en IJzer) ([8A E 0427](#)). Een belangrijke uitdaging voor de verwerking en dus ook voor de kostprijs zijn de hoge concentraties minerale oliën in het slib.

➡ Peilafspraken

Hoever staan we

Om het rietmoeras rond de Blankaartvijver te herstellen, wordt in drie fasen een **waterpeilverhoging** doorgevoerd. Een **eerste fase** is een beperkte waterpeilverhoging in een zone rond de Blankaartvijver en werd in 2012 uitgevoerd. In een **tweede fase** werd in 2019 deze waterpeilverhoging in de rest van het projectgebied (Merkembroek en Woumenbroek) doorgevoerd. Daarvoor heeft de Vlaamse Milieumaatschappij een nieuw pompstation geplaatst op de waterloop Engelendelft. Het staat in voor de afwatering van de Engelendelft in het kanaal Ieper-IJzer en zorgt ervoor dat het bekken van de Engelendelft buiten de invloed van de waterpeilverhoging in het projectgebied blijft.

Wat staat er te gebeuren

De **waterkering** door de Vlaamse Waterweg en de Vlaamse Milieumaatschappij is afgewerkt in 2022. Dit betekent dat de **derde fase** van de waterpeilverhoging in het natuurgebied de Blankaart kan ingaan wanneer voldoende laaggelegen gronden zijn aangekocht.

Een doelstelling in de Blue Deal is "water beter vasthouden". Het nieuwe instrument "peilbesluit" voor onbevaarbare waterlopen dat in december 2022 door de Vlaamse Regering principieel werd goedgekeurd, zal daarbij helpen in vlakke gebieden. De deadline voor de peilbesluiten ligt op 1 januari 2027 en dient om de 6 jaar geëvalueerd te worden. De waterbeheerder is verantwoordelijk voor de opmaak van het peilbesluit. Het peilbesluit is vooral belangrijk in gebieden waar het oppervlaktewaterpeil kunstmatig geregeld wordt én waar natuur, landbouw en andere functies specifieke eisen stellen aan het peilbeheer. Het Blankaartbekken is prioritair voor de Vlaamse Milieumaatschappij om uitvoering te geven aan dit peilbesluit.

➡ Voorkomen van waterschaarste

Hoever staan we

Op 30 september 2022 keurden de partners het gebiedsprogramma IJzer- en Handzamevallei goed. Vertrekkend vanuit de 6 ambities werden een 60-tal acties geformuleerd voor de deelgebieden Blankaartbekken, Handzamevallei en bovenloop van de IJzer.

Wat staat er te gebeuren

Voor heel wat acties werden de eerste stappen gezet.

Een belangrijke overkoepelende actie is het uitschrijven van een integrale waterstrategie. Daarvoor werd begin 2023 een bestek uitgeschreven en zal in de eerste helft van 2023 worden gegund. Ook voor een voorstudie geïntegreerde bufferbekkens met koppelkansen voor industrie, landbouw, natuur en recreatie (waaronder een locatie in Houthulst) werd begin 2023 een bestek gepubliceerd en zal in de eerste helft van 2023 worden gegund.

© De Watergroep

Het waterproductiecentrum de Blankaart onttrekt water uit de IJzer en de Stenensluiswaart naar het spaarbekken om er drinkwater uit te produceren. Rondom het spaarbekken werd een ringkanaal aangelegd om oppervlaktewater om te leiden rond het spaarbekken en water aan te voeren naar het spaarbekken.

Water+
Land+
Schap

Om zeker te zijn over de kwaliteit van het ingetrokken water naar het spaarbekken, wordt het ringkanaal verder hydraulisch geïsoleerd. De Zuidijzerpolder en de Watergroep staan samen in voor de uitvoering van de werken. De vergunningen worden in 2023 aangevraagd, waarna de werken in 2023-2024 worden uitgevoerd.

Aandachtspunten zijn erfdienstbaarheden en classificatie van de gracht als publieke gracht en natuurwaarden.

Ook de hemelwater- en droogteplannen van de gemeenten en het project IJzer- en Handzamevallei geven aan verder invulling te willen geven aan het bovenstrooms vasthouden en vertraagd afvoeren onder de vorm van herwaarderen van grachten, plaatsen van stuwtjes en knijpconstructies in waterlopen, slim peilbeheer op perceelniveau, opwaardering van de bodem,...

Water+
Land+
Schap

In 2023 start de samenwerking tussen Regionaal Landschap, Inagro, Vlaamse Landmaatschappij en de provincie West-Vlaanderen voor advies en begeleiding van landbouwers in functie van klimaatrobuuste maatregelen onder de vorm van een gecoördineerde uitrol van steun uit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (ecoregelingen, beheerovereenkomsten, niet-productieve investeringen,...).

➡ Wateroverlast

Hoever staan we

Alle kritieke onderdelen binnen het waterproductiecentrum De Blankaart werden verhoogd zodat er geen impact is op de installatie tijdens overstroming van de Blankaartvallei, de natuurlijke winterbedding van de IJzer.

Wat staat er te gebeuren

In kader van het VMM dienstenbestek worden in 2023 kansen verder besproken met de aangelanden om wateroverlast te voorkomen voor het Zwartegat, langs de Stokstraat. De kans tot slagen hangt af van de bereidheid tot medewerking door de eigenaars en (mede) financiering van de aankoop van deze gronden door de gemeente Houthulst.

Ook de hemelwater- en droogteplannen van de gemeenten Diksmuide, Houthulst en Staden geven aan verder invulling te willen geven aan het bovenstrooms vasthouden en vertraagd afvoeren.

Poperingevaart

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Poperingevaart is een aandachtsgebied klasse 4. Het gebied heeft de goede ecologische toestand bereikt in 2033 (of erna van zodra natuurlijk herstel heeft plaatsgevonden).

Het gebied maakt deel uit van het oppervlaktewaterwinningsgebied voor het waterproductiecentrum de Blankaart. Een goede waterkwaliteit verhoogt de waterbeschikbaarheid voor drinkwaterproductie.

wateroverlast

Het overstromingsrisico op basis van het aantal getroffen inwoners is laag. In de broeken van de IJzervallei komen winterse fluviale overstromingen voor. Er is in het verleden al heel wat geïnvesteerd in de aanleg van gecontroleerde overstromingsgebieden stroomopwaarts van de dorpskern van Poperinge en biedt bescherming tegen wateroverlast, vooral door pluviale overstromingen. Het bovenstrooms vasthouden en vertraagd afvoeren blijft belangrijk in relatie met voorkomen van waterschaarste.

watertekort

Voor de Poperingevaart willen we een maximale, continue waterbeschikbaarheid bekomen voor alle sectoren. Water wordt duurzaam en zoveel mogelijk circulair gebruikt en gespaard uit natte perioden om in droge perioden te gebruiken. Hemelwater wordt zo veel mogelijk ter plaatse gehouden door te infiltreren en te bufferen.

waterbeleving

Doorheen het gebied loopt een uitgebreid wandel- en fietsnetwerk. De Vleterbeek vormt een groen lint doorheen de stad Poperinge.

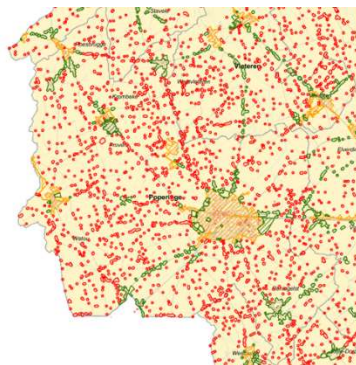

Meer info: bekkenspecifiek deel IJzerbekken (Poperingevaart)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Sinds 2017 organiseert het bekkensecretariaat IJzerbekken het gebiedsgericht overleg water voor de Poperingevaart. In het overleg zijn zowel Vlaamse als lokale administraties vertegenwoordigd als het middenveld, de drinkwatersector en lokale politieke vertegenwoordigers. Door kennis en ervaring uit te wisselen en projecten en initiatieven bij elkaar te leggen, kunnen we meer bereiken. Daarom gaan we voor een integrale en gebiedsgerichte aanpak.

➔ **Meer info: bekkenspecifiek deel IJzerbekken (Poperingevaart)**

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

➔ Waterkwaliteit

Hoever staan we

De Poperingevaart heeft een matige biologische waterkwaliteit. Vooral de bovenloop, de Vleterbeek, heeft kansen om naar een goede toestand te evolueren. Vooral het fosfor- en sitkstofgehalte en organische belasting zijn nog te hoog. De fosforconcentratie is stroomopwaarts ter hoogte van Abele al hoog. Pesticiden vormen vooral voor drinkwaterproductie uit oppervlaktewater een belangrijk aandachtspunt. Zowel de Vlaamse Milieumaatschappij als De Watergroep monitoren, analyseren en sensibiliseren over pesticiden, o.a. via Inagro en de landbouworganisaties ([7B E 0030](#)).

Wat staat er te gebeuren

Zowel de rioleringsgraad (71%) als de zuiveringsgraad (74%) zijn nog relatief laag en er komt nog veel verdunning voor van het afvalwater met hemelwater. De stad Poperinge en de gemeente Vleteren investeren verder in de **uitbouw en optimalisatie van de saneringsinfrastructuur** en aanleg van **IBA's**. De stad Poperinge en de gemeente Vleteren zijn volop bezig met de plaatsing van IBA's voor de vele verspreide bebouwing.

Het huishoudelijk afvalwater van de dorpskernen **Krombeke en Abele** heeft nog een belangrijke plaatselijke impact op de Heidebeek en de Vleterbeek. De geplande dorpskernvernieuwingen en plannen van Noréade voor de aansluiting van een deel van Abele kunnen aangegrepen worden om in de nabije toekomst de sanering te voorzien van deze kernen.

Het **generieke landbouwbeleid** (GLB en MAP) vormt een belangrijke basis voor de verdere verbetering van de waterkwaliteit. Voor de **Hollebeek en Spanebeek** werd door de provincie verder gebouwd op monitoring en analyse door de Vlaamse Milieumaatschappij en de Vlaamse Landmaatschappij om te werken naar een goede waterkwaliteit voor de MAP-meetpunten en het verhogen van de waterbeschikbaarheid. Ondanks de vele inspanningen van de landbouwers resulteerde dit nog niet in een betere waterkwaliteit. Het projectvoorstel omvat de verdergaande aanpak van diffuse lozingen o.a. uit drainages, inzetten op het zelfzuiverend vermogen van de waterlopen, verminderen van erosie, verhogen van de biodiversiteit en beleving van het landschap. Het project staat in de startblokken voor toekomstige subsidie projectoproepen.

Er staan geen nieuwe projecten in kader van het **erosiebesluit** gepland. Inagro is erosiecoördinator voor de stad Poperinge. ([8B A 0171](#))

➔ Hydromorfologie of structuurkwaliteit

Hoever staan we

De Poperingevaart werd in 2009 stroomafwaarts Poperinge al **ecologisch ingericht**, waarbij ook een belangrijk vismigratieknelpunt in het centrum van Poperinge werd opgelost. Daardoor is **vrije vismigratie** over het grootste deel van de Poperingevaart mogelijk bij normale waterstanden.

Wat staat er te gebeuren

In de periode 2023-2024 plant de Vlaamse Milieumaatschappij een lokaal **oeverherstel** van de Poperingevaart op 6 locaties en sanering van nog een klein vismigratieknelpunt. Verder plant de Vlaamse Milieumaatschappij op middellange termijn een nieuw oeverzoneproject met zacht hellende oevers tussen de Woestenseweg en de Kruisboomstraat.

Voor de Vleterbeek stroomopwaarts van Poperinge zijn kansen om **vismigratie** nog verder stroomopwaarts door te trekken en door een **ecologische inrichting** nog meer in te zetten op het zelfzuiverend vermogen van de waterlopen ([8A D 0136](#), [8A D 0137](#)). De belangrijkste uitdagingen hier zijn de financiering en het lokale draagvlak te vinden. Er zijn mogelijkheden voor financiering via de Provinciale Visserijcommissie in kader van vismigratie en voor de ecologische inrichting van Vleterbeek, Winterbeek, Lenebeek, Bernardsbeek, Nattebeek en Hoeslandbeek ([8A D 0138](#), [8A D 0139](#), [8A D 0140](#), [8A D 0141](#), [8A D 0142](#)) bekijkt de Vlaamse Milieumaatschappij de mogelijkheid om het voorbereidend onderzoek in een bestek dienstverlener op te nemen. Ook voor de subsidieoproep "Levend Water" komen deze acties in aanmerking.

↻ Waterschaarste

Hoever staan we

Bij de gecontroleerde overstromingsgebieden op de Vleterbeek en de Robaertbeek werden **spaarbekkens** aangelegd als watervoorziening voor de landbouw in droge perioden. Ook landbouwers en bedrijven investeerden al heel wat in **private waterbuffers**.

Wat staat er te gebeuren

Het beschikbare volume water ten opzichte van de vraag is beperkt. Om waterschaarste te voorkomen wordt zowel aan vraag- als aanbodzijde gewerkt.

De **hemelwater- en droogteplannen** van de gemeenten Poperinge en Vleteren geven aan invulling te willen geven aan het zo veel mogelijk ter plaatse houden van hemelwater door bv. grachten terug in open profiel te leggen.

↻ Wateroverlast

Hoever staan we

Om de stad Poperinge zoveel mogelijk van wateroverlast te vrijwaren, werden door provincie en stad verschillende **gecontroleerde overstromings-gebieden** op de Vleterbeek, Hipshoekbeek, Bommelaarsbeek, Robaertbeek aangelegd om het water stroomopwaarts vast te houden.

Benedenstrooms werden plaatselijk een hoeve en een bedrijf beschermd tegen wateroverlast.

Wat staat er te gebeuren

De **hemelwater- en droogteplannen** van de gemeenten Poperinge en Vleteren geven aan verder invulling te willen geven aan het bovenstrooms vasthouden en vertraagd afvoeren.

↻ Waterbeleving

Hoever staan we

Water stroomt als een **groenblauw lint door de stad Poperinge**.

Wat staat er te gebeuren

Voor de **Vroonhof site** plant de stad Poperinge een ruimtelijke herinrichting, met kansen voor de provincie voor het terug in open profiel brengen van de Poperingevaart in het centrum van de stad. Hoe het project uit ziet, kan je bekijken in het [masterplan Vroonhof](#).

In 2023 wordt door de provincie West-Vlaanderen en de stad Poperinge een Interreg VI project subsidieaanvraag voorbereid en ingediend.

Grote Kommelbeek

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Grote Kommelbeek is een aandachtsgebied klasse 4. Het gebied heeft de goede ecologische toestand bereikt in 2033 (of erna van zodra natuurlijk herstel heeft plaatsgevonden).

Het gebied maakt deel uit van het oppervlaktewaterwinningsgebied voor het waterproductiecentrum de Blankaart. Een goede waterkwaliteit verhoogt de waterbeschikbaarheid voor drinkwaterproductie.

wateroverlast

Het overstromingsrisico op basis van het aantal getroffen inwoners is laag. In de broeken van de IJzervallei komen winterse fluviale overstromingen voor. De bebouwing wordt beschermd tegen wateroverlast, vooral door pluviale overstromingen. Het bovenstrooms vasthouden en vertraagd afvoeren blijft belangrijk in relatie met voorkomen van waterschaarste.

watertekort

Voor de Grote Kommelbeek willen we een maximale, continue waterbeschikbaarheid bekomen voor alle sectoren. Water wordt duurzaam en zoveel mogelijk circulair gebruikt en gespaard uit natte perioden om in droge perioden te gebruiken. Hemelwater wordt zo veel mogelijk ter plaatse gehouden door te infiltreren en te bufferen.

waterbeleving

Doorheen het gebied loopt een uitgebreid wandel- en fietsnetwerk.

Meer info: bekkenspecifiek deel IJzerbekken (Grote Kommelbeek)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Sinds 2017 organiseert het bekkensecretariaat IJzerbekken het gebiedsgericht overleg water voor de Grote Kimmelbeek. In het overleg zijn zowel Vlaamse als lokale administraties vertegenwoordigd als het middenveld, de drinkwatersector en lokale politieke vertegenwoordigers. Door kennis en ervaring uit te wisselen en projecten en initiatieven bij elkaar te leggen, kunnen we meer bereiken. Daarom gaan we voor een integrale en gebiedsgerichte aanpak.

➔ **Meer info: bekkenspecifiek deel IJzerbekken (Grote Kimmelbeek)**

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

↻ Waterkwaliteit

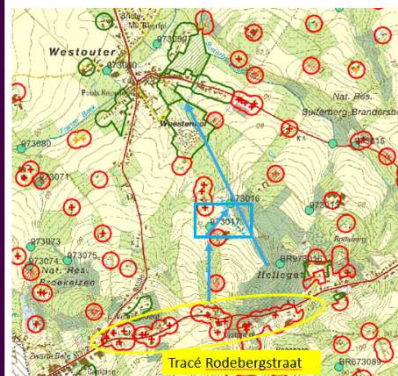
Hoever staan we

De Grote Kimmelbeek heeft een **matige biologische waterkwaliteit**. Voor macro-invertebraten is een snelle verbetering mogelijk als de leefomstandigheden verbeteren. Vooral het fosfor- en stikstofgehalte en organische belasting zijn nog te hoog. Pesticiden vormen vooral voor drinkwaterproductie uit oppervlaktewater een belangrijk aandachtspunt. Zowel de Vlaamse Milieumaatschappij als De Watergroep monitoren, analyseren en sensibiliseren over pesticiden, o.a. via Inagro en de landbouworganisaties ([7B E 0031](#)).

Wat staat er te gebeuren

Zowel de rioleringsgraad (73%) als de zuiveringsgraad (60%) zijn nog relatief laag. De stad Poperinge en de gemeente Heuvelland investeren verder in de **uitbouw en optimalisatie van de saneringsinfrastructuur** en aanleg van **IBA's**. De stad Poperinge voert intensief een collectief beheer van de IBA's voor de vele verspreide bebouwing. Het huishoudelijk afvalwater van de dorpskernen **Klijte en Ouderdom** heeft nog een belangrijke plaatselijke impact op de Klijtebeek en de Grote Kimmelbeek. Aquafin is op 4 juli 2022 gestart met de bouw van de KWZI Klijte. Deze installatie zal eind 2023 in gebruik worden genomen.

Grote Kimmelbeek – Hellegatbeek – te zuiveren afvalwater in beschermingszone

Natura 2000 –
Habitatrichtlijn
gebied
Westvlaams
Heuvelland

De gemeente Heuvelland is binnen Vlaanderen een van de gemeenten binnen Vlaanderen met het grootste aandeel IBA's op haar grondgebied om aan te leggen. Prioritair zijn de **IBA's voor woningen en horecaken op de Zwarteberg, Vidaigneberg en Rodeberg** waarvan het huishoudelijk afvalwater nu nog loost op beken in het beschermde habitatrichtlijngebied West-Vlaams Heuvelland. De gemeente Heuvelland voert geen collectief beheer van de IBA's uit. Een belangrijk knelpunt is dat horecaken een piekbelasting veroorzaken en systemen om dit op te vangen moeilijk toe te passen of te duur zijn.

Overstorten veroorzaken nog vaak piekbelastingen op de waterlopen. Er wordt in 2023 een continue monitoring van waterkwaliteit opgestart op de Grote Kimmelbeek tussen Elverdinge en Zuidschote om deze impact te begroten en om de invloed van **overstortwerking in Elverdinge** door een aangepast waterbeheer te beperken. Verder wordt in 2023 nagegaan of de werking van dit overstort kan geoptimaliseerd worden of als er een voorzuivering kan voorzien worden voor het overstortwater in de waterloop terecht komt.

Het **generieke landbouwbeleid** (GLB en MAP) vormt een belangrijke basis voor de verdere verbetering van de waterkwaliteit. Een gecoördineerde handhaving van **calamiteiten** veroorzaakt door meststoffen in de Driegoedenbeek, Wanebeek, Paddenbeek en Ganzenbeek ([7B L 0020](#)) moet er minstens voor zorgen dat piekverontreiniging voor de MAP-meetpunten kan uitgesloten worden. De Vlaamse Milieumaatschappij en de Vlaamse Landmaatschappij werkten hiervoor een gefaseerde aanpak uit, waarbij in 2023 gestart wordt met het Blankaartbekken.

Inagro is erosiecoördinator voor de stad Poperinge en de gemeente Heuvelland. Er staat een nieuw project in kader van het **erosiebesluit** gepland voor de Zoetendaalstraat in Poperinge/Reningelst langs de Brandersbeek, een zijloop van de Sulferbergbeek. ([8B A 0170](#))

↪ Hydromorfologie of structuurkwaliteit

Hoever staan we

In 2022 was het **oeverherstel van de Grote Kommelbeek** tussen Elverdinge en Zuidschote uitgevoerd. De oevers werden opnieuw geprofileerd tot meer zacht hellende oevers. Dit heeft als voordeel dat de oevers

stabiel worden en het verhoogt de **waterberging** en de afvoercapaciteit. Ook vrije **vismigratie** werd mogelijk gemaakt door de aanleg van een visnevengeul ter hoogte van de Bernardplasstuw en stenen vishellingen ter hoogte van 4 stuwjes in de waterloop.

Wat staat er te gebeuren

Voor de Grote Kommelbeek stroomopwaarts van Elverdinge zijn kansen om **vismigratie** nog verder stroomopwaarts door te trekken en door een **ecologische inrichting** nog meer in te zetten op het zelfzuiverend vermogen van de waterlopen. De belangrijkste uitdagingen hier zijn de financiering en het lokale draagvlak te vinden. Er zijn mogelijkheden voor financiering via de Provinciale Visserijcommissie in kader van vismigratie en voor de ecologische inrichting van Franse Beek, Hellegatbeek, Sulferbergbeek, Scherpenbergbeek, Klijtebeek, Vuile Beek, Grote Kommelbeek, Ganzenbeek en Paddenbeek ([8A D 0143](#), [8A D 0144](#), [8A D 0145](#), [8A D 0146](#), [8A D 0147](#), [8A D 0148](#), [8A D 0149](#), [8A D 0150](#), [8A D 0151](#)) bekijkt de Vlaamse Milieumaatschappij de mogelijkheid om het voorbereidend onderzoek in een bestek dienstverlener op te nemen. Ook voor de subsidieoproep "Levend Water" komen deze acties in aanmerking.

↪ Waterschaarste

Hoever staan we

Bij het gecontroleerde overstromingsgebied in de Cerfstraat op de Grote Kommelbeek in Vlameringe werd ook een **sparvolume** aangelegd als watervoorziening voor de landbouw

in droge perioden. Ook landbouwers en bedrijven investeerden al heel wat in **private waterbuffers**.

Wat staat er te gebeuren

Het beschikbare volume water ten opzichte van de vraag is beperkt. Om waterschaarste te voorkomen wordt zowel aan vraag- als aanbodzijde gewerkt.

In kader van de Blue Deal subsidieaanvraag Proeftuinen droogte levert het effluent van mestverwerking water voor land- en tuinbouw in het project [Blue Corridor](#).

Bij het nieuwe gecontroleerde overstromingsgebied in Vlameringe wordt een spaarvolume aangelegd (zie verder bij wateroverlast) ([6 F 0345](#)).

Ook de **hemelwater- en droogteplannen** van de gemeenten Poperinge en Heuvelland geven aan invulling te willen geven aan het zo veel mogelijk ter plaatse houden van hemelwater door bv. grachten terug in open profiel te leggen.

↪ Wateroverlast

Hoever staan we

De dorpskernen van Westouter, Reningelst, Vlameringe, Elverdinge zijn kwetsbaar voor wateroverlast, vooral door pluviale overstromingen.

Wat staat er te gebeuren

De provincie West-Vlaanderen voorziet een nieuw **gecontroleerd overstromingsgebied** op de Grote Kommelbeek met mogelijkheid om water te bufferen voor de landbouwers ten zuidwesten van de dorpskern van **Vlameringe** ([6 F 0345](#)). In 2023 zal voor het project een omgevingsvergunning worden aangevraagd, daarna volgt in 2024 de technische uitwerking (bestek/meetstaat/...) en aanbesteding van de werken. De **hemelwater- en droogteplannen** van de gemeenten Poperinge en Heuvelland geven aan verder invulling te willen geven aan het bovenstrooms vasthouden en vertraagd afvoeren.

↪ Waterbeleving

Wat staat er te gebeuren

De omgeving rond het nieuwe gecontroleerde overstromingsgebied in **Vlameringe** wordt ingericht voor zachte recreatie ([6 F 0345](#)).

Ieperlee (Bollaertbeek en Kleine Kemmelbeek)

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

De Ieperlee stroomopwaarts Ieper, met als belangrijkste toevoerende waterlopen Bollaertbeek en Kleine Kemmelbeek, is een aandachtsgebied klasse 5. Het gebied heeft de goede ecologische toestand niet bereikt in 2033, maar er is wel potentieel voor een sterke vooruitgang (dankzij win-wins met andere waterdoelstellingen, aanwezigheid lokale waardevolle OWLn)

Het gebied maakt deel uit van het oppervlaktewaterwinningsgebied voor de waterproductiecentra Zillebeke en Dikkebus. Een goede waterkwaliteit verhoogt de waterbeschikbaarheid voor drinkwaterproductie.

Het overstromingsrisico op basis van het aantal getroffen inwoners is laag. Er is in het verleden al geïnvesteerd in de aanleg van gecontroleerde overstromingsgebieden stroomopwaarts van de dorpskern van Voormezele en biedt bescherming tegen wateroverlast, vooral door pluviale overstromingen. Het bovenstrooms vasthouden en vertraagd afvoeren blijft belangrijk in relatie met voorkomen van waterschaarste.

Voor de Bollaertbeek en Kleine Kemmelbeek willen we een maximale, continue waterbeschikbaarheid bekomen voor alle sectoren. Water wordt duurzaam en zoveel mogelijk circulair gebruikt en gespaard uit natte perioden om in droge perioden te gebruiken. Hemelwater wordt zo veel mogelijk ter plaatse gehouden door te infiltreren en te bufferen.

Doorheen het gebied loopt een uitgebreid wandel- en fietsnetwerk. Zo loopt de Vestingroute langs de stadgrachten van Ieper en sluit aan bij de Verdronken Weide en de Zillebekevijver. Langs het Verwezen Kanaal of de Oude Vaart ligt het Provinciedomein Palingbeek.

➔ **Meer info: bekkenspecifiek deel IJzerbekken (Ieperlee)**

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Water+
Land+
Schap

De voorbije jaren zette het Europese WaterProtect H2020 project in op het verminderen van pesticiden in de Bollaertbeek en een Leader project was er op gericht om erosie langs de Kleine Kommelbeek te beperken. Beide projecten werden in 2019 onder coördinatie van de provincie West-Vlaanderen verder gezet in het landinrichtingsproject [Water-Land-Schap 1.0 Robuuste Waterlopen Westhoek](#) en Leader project Westhoek. De doelstellingen, minder pesticiden en minder sediment naar de waterlopen, werden uitgebreid naar beide beken. Het project wordt getrokken door de gebiedswerking van de provincie West-Vlaanderen, in samenwerking met vele partners zoals Inagro, het Regionaal Landschap Westhoek, de Vlaamse Landmaatschappij, de Vlaamse Milieumaatschappij, De Watergroep, ...

➔ **Meer info: bekkenspecifiek deel IJzerbekken (Ieperlee)**

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

➔ Waterkwaliteit

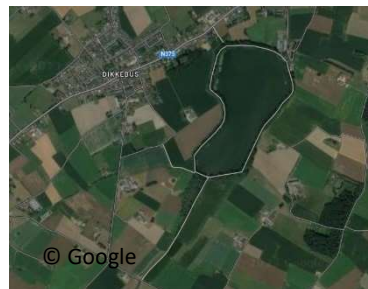
Hoever staan we

De **biologische toestand voor de Bollaertbeek is slecht** omdat er geen macrofyten of waterplanten in voorkomen. Ook de macro-invertebraten of kleinere ongewervelden hebben het moeilijk bij een nog te laag zuurstofgehalte en te veel voedingsstoffen (fosfor en stikstof). **De Kleine Kommelbeek of Dikkebusbeek is één van de weinige beken in het IJzerbekken met een vrij goede biologische beoordeling.**

© Zillebekevijver, VMM

Het oppervlaktewater van dit afstroomgebied wordt gebruikt voor **drinkwaterproductie**. Het ruw water wordt gewonnen uit de Dikkebusvijver en de Verdrongen Weiden/Zillebekevijver. Omwille van te hoge **pesticiden** concentraties voor drinkwaterproductie (deze normen zijn voor sommige pesticiden een stuk strenger dan de milieukwaliteitsnormen) kan gedurende

enkele maanden van het jaar geen water ingenomen worden.

Een bijkomende uitdaging vormen **cyanobacteriën (of blauwalgen)** in warme, droge perioden onder invloed van te veel voedingsstoffen (fosfor en stikstof) in het water. Deze produceren bij afsterven toxines en bemoeilijken het zuiveringsproces. Ze zijn ook schadelijk voor mens en dier, waardoor waterrecreatie in deze periodes wordt verboden.

De hellende percelen in de valleien van deze waterlopen zijn gevoelig voor erosie.

De Kleine Kommelbeek voert tonnen sediment af richting de **Dikkebusvijver** die steeds frequenter moet gebaggerd worden en dat tegen een hoge kostprijs. Samen met de goede vruchtbare grond komen ook veel nutriënten en pesticiden in de grachten en beken terecht, wat rechtstreeks een invloed heeft op de waterkwaliteit.

Water+
Land+
Schap

Het [Water-Land-Schap 1.0](#) project [Robuuste Waterlopen Westhoek](#) voorziet in een eerste fase uit het testen van verschillende **demomaatregelen** om de waterkwaliteit te verbeteren én een leefbare landbouwbedrijfsvoering en duurzame voedselproductie te blijven garanderen: grasbuffer- of graskruidentrosten, plantaardige dam, inwerken van stro of houtsnippers, inrichten van een overstromingsland. De landbouwers worden voor deze maatregelen begeleid door het Regionaal Landschap Westhoek en Inagro.

Deze **aansprekpunten op het veld** zijn hoogst noodzakelijk voor het breed ingang vinden van dergelijke maatregelen. En duidt daarbij op het knelpunt van **projectgebonden personeelscapaciteit**, waardoor dergelijke begeleiding niet bekkens breed kan worden uitgerold. Bij het Departement Landbouw en Visserij wordt niet ingezet op een gebiedsgerichte begeleiding op het terrein van [maatregelen van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid \(GLB\)](#), zoals ecoregelingen, milieu-, klimaatgerelateerde en andere beheersverbintenissen en investeringen.

Water+
Land+
Schap

Wat staat er te gebeuren

In 2023 stellen de partners van het [Water-Land-Schap 1.0](#) project **Robuuste Waterlopen Westhoek** samen met de stakeholders als tweede fase een concreet en breed gedragen **actieplan** op om ook in de komende jaren erosie van bron tot monding aan te pakken. Het actieplan wordt opgebouwd rond de krachtlijnen erosiebestrijding, waterkwantiteit, waterkwaliteit, landschapontwikkeling, communicatie, sensibilisatie, beheer en monitoring.

De gemeenten Heuvelland en Ieper en Aquafin werken verder aan de verdere **uitbouw en optimalisatie van de saneringsinfrastructuur**. Zowel de rioleringsgraad (79%) als de zuiveringsgraad (75%) zijn nog relatief laag en er komt nog verdunning voor met hemelwater. In het afstroomgebied liggen nog verschillende rioleringsprojecten met hoge GUP prioriteit, zoals rond **Voormezele** en **Zillebeke**. De sanering van het gehucht **Sint-Elooi** is prioritair, maar wordt doorsneden door gewestwegen en is daarom afhankelijk van de planning van Agentschap Wegen en Verkeer.

VMM ondersteunt de waterbeheerders provincie en VMM en de drinkwatermaatschappij De Watergroep met **continue monitoring van de waterkwaliteit** van de Bollaertbeek in functie van het waterbeheer rond Ieper (Verdronken Weiden of bypass IJzerwegbeek). Deze continue monitoring laat toe om te anticiperen op piekbelasting door overstortwerking of incidenten.

Er werd een Blue Deal project **Klimaatrobuuste inrichting regio Ieper** goedgekeurd om het **overstortwater** van de bovengemeentelijke collector van Aquafin afwaarts de Kalleputstraat in **Voormezele** niet langer rechtstreeks in de Bollaertbeek te lozen, maar eerst door een natuurlijk zuiverend systeem te laten stromen ([8A E 0424](#)). Via dit project wordt piekbelasting door overstortwerking op de Bollaertbeek vermeden. Het bestek werd begin 2023 door de provincie West-Vlaanderen gepubliceerd en zal in de eerste helft van 2023 worden gegund.

Inagro is erosiecoördinator voor de stad Ieper en de gemeente Heuvelland. Er staan nieuwe projecten in kader van het **erosiebesluit** gepland voor de Kerkstraat in Ieper lang de Kasteelbeek (of Dikkebusbeek of Kleine Kemmelbeek) ([8B A 0155](#)) en voor de Wulvestraat in Ieper bij de Zillebeke vijver.

↻ Waterschaarste

Hoever staan we

De **hemelwater- en droogteplannen** van de gemeenten Ieper en Heuvelland geven aan invulling te willen geven aan het zo veel mogelijk ter plaatse houden van hemelwater door bv. grachten terug in open profiel te leggen.

De stad Ieper stuurt aan op het tijdig instellen van een captatieverbod voor de kleine bovenstroomse waterlopen om het grondwater niet uit te putten en ecologische schade te voorkomen.

Wat staat er te gebeuren

Er werd een Blue Deal project **Klimaatrobuuste inrichting regio Ieper** goedgekeurd om **water te bergen in het Verwezen Kanaal Ieper-Komen** ([8A E 0424](#)). Het doel van het project is het bergen van water om verdroging van het natuurgebied tegen te gaan. Waar de Bollaertbeek en de Kleine waterloop het Verwezen Kanaal kruisen kan een piekdebiet afgevlakt worden door het water in het kanaal over te pompen en langer vast te houden. Dit kan enkel als de waterkwaliteit en kwantiteit voldoende is. Het bestek voor de onderzoeksoopdracht is begin 2023 gepubliceerd door de provincie West-Vlaanderen.

↻ Wateroverlast

Hoever staan we

Langs de Bollaertbeek biedt een **gecontroleerd overstromingsgebied** van de provincie West-Vlaanderen bescherming voor **Voormezele**. Het piekdebiet van de Bollaertbeek wordt ook afgevlakt door het gecontroleerde overstromingsgebied **Verdronken Weiden**, wat bescherming biedt voor het centrum van Ieper.

Het centrum van Zillebeke en de zone afwaarts de Dikkebusvijver blijven kwetsbaar voor pluviale overstromingen. Het bovenstrooms vasthouden en vertraagd afvoeren blijft belangrijk om wateroverlast te voorkomen.

Wat staat er te gebeuren

De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) bereidt in 2023 verder het optimaliseren van het waterbeheer rond **Ieper** door **herinrichting van de oostelijke stadsgrachten** (Kasteelgracht, Wieltjesgracht) in functie van waterafvoer voor ([6 I 0106](#)). De oostelijke stadsgrachten zullen dan ook kunnen ingeschakeld worden in het beheer van de waterafvoer rond Ieper.

© Bollaertbeek, VMM

De **ecologische oeverinrichting van de Ieperlee** tussen de Weverijstraat en de Moelenweg in **Ieper** ([8A D 0153](#)) zal het zelfzuiverend vermogen van de waterloop verhogen en wordt door de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) verder voorbereid in 2023.

IJzer

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De bovenstroomse IJzer is een aandachtsgebied klasse 5. Het gebied heeft de goede ecologische toestand niet bereikt in 2033, maar er is wel potentieel voor een sterke vooruitgang (dankzij win-wins met andere waterdoelstellingen, aanwezigheid lokale waardevolle OWLn). De bovenstroomse IJzer maakt deel uit van het oppervlaktewaterwinningsgebied voor het waterproductiecentrum de Blankaart. Een goede waterkwaliteit verhoogt de waterbeschikbaarheid. De IJzer vanaf de instroom van het kanaal Ieper IJzer is een gebied klasse 6. Ook op langere termijn wordt het moeilijk om de goede ecologische toestand te bereiken in het gebied.

wateroverlast

Het overstromingsrisico op basis van het aantal getroffen inwoners is laag. In de broeken van de IJzervallei komen winterse fluviale overstromingen voor. Schade door wateroverlast wordt beperkt voor de valleidorpen Roesbrugge, Stavele, ...

watertekort

De IJzer is de levensader van het IJzerbekken. We willen een maximale, continue waterbeschikbaarheid bekomen voor alle sectoren. De IJzer wordt gevoed door zijn zijwaterlopen, waarbij een derde van zijn afstroomgebied in Frankrijk ligt. Om de IJzer in lange droge perioden op peil te houden zijn maatregelen nodig in het ganse IJzerbekken, zowel aan de aanbodzijde, als aan de vraagzijde.

waterbeleving

Doorheen het gebied loopt een uitgebreid wandel- en fietsnetwerk. Het jaagpad langs de IJzer vormt hierin een belangrijke schakel. De GR 130 loopt langs de IJzer van bron tot monding. Op de IJzer wordt aan recreatieve scheepvaart en watersport gedaan.

Meer info: bekkenspecifiek deel IJzerbekken

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Betreft de IJzer organiseert het bekkensecretariaat thematisch overleg, vooral in kader van **wateroverlast** of **watertekort**. In de eerste plaats zijn het vooral de waterbeheerders die hierbij betrokken zijn. Er wordt telkens terugkoppeling voorzien met het bekkenbestuur.

In 2021 werd het **strategisch project "IJzer- en Handzamevallei, klimaatbuffer in de Westhoek"** opgemaakt, met de Bovenloop IJzer als deelgebied. Het gebiedsgericht overleg water wordt gevormd door de beleidsgroepen en projectgroepen van het deelgebied IJzer- en Handzamevallei. (zie beschrijving onder Blankaart)

Voor de (16) acties in het deelgebied Bovenloop wordt nog projectsubsidie gezocht via Interreg of Blue deal of andere oproepen.

Gezien het **grensoverschrijdende** karakter van de IJzer wordt ook thematisch overleg georganiseerd met de Franse partners, bv. in kader van waterkwaliteit in functie van drinkwaterproductie of voorkomen van wateroverlast en waterschaarste.

Zo bereidt de provincie West-Vlaanderen samen met Vlaamse en Franse partners een Interreg projectvoorstel uit waarbij monitoring, voorspelling en waarschuwing voor het Franse deel van de IJzer wordt uitgebreid en de valleidorpen meer kunnen beschermd worden.

 Meer info: bekkenspecifiek deel IJzerbekken

© IJzer afwaarts Diksmuide, VMM

© IJzer opwaarts Diksmuide, VMM

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

Waterkwaliteit

Hoever staan we

Aan de grens met Frankrijk heeft de IJzer een **relatief goede biologische toestand**. Verder stroomafwaarts **ter hoogte van de Blankaart neemt de biologische kwaliteit af**. De concentraties aan zowel fosfor als stikstof nemen toe en de geleidbaarheid is vaak te hoog. Dit zorgt er samen met een te hoog pesticiden gehalte in het water voor dat **inname naar het spaarbekken van het drinkwaterproductiecentrum** de Blankaart voor lange perioden moet worden **stopgezet**.

De Watergroep deed daarom verschillende inspanningen om met de beperkte waterbeschikbaarheid in het IJzerbekken om te gaan.

Zo werd de voorbije jaren door de Vlaamse Milieumaatschappij, De Watergroep en VITO een uitgebreid **meetnet** voor de monitoring van geleidbaarheid, als maat voor zoutgehalte, uitgerold ([Internet of Water Flanders project](#)) en brengt **verzilt** in de IJzer en het poldergebied in kaart. De Watergroep kan met deze gegevens op een meer flexibele manier beslissen over de inname van ruw water naar het spaarbekken.

Er werd op basis van de meetresultaten een [verziltingsindicator](#) ontwikkeld door VMM en VITO, die ook de waterbeheerders ondersteunt in hun dagelijks beheer van de waterlopen. De gegevens werden ook gebruikt in de studie "[Numerieke modellering waterbeheer: deelopdracht 5: verziltning IJzer](#)" (of zout intrusie model) in opdracht van het Waterbouwkundig Laboratorium.

Verder investeert De Watergroep in een goed **bronbeschermingsbeleid** en kocht in 2021 de **put van Nieuwkapelle** aan. Deze oude zandwinningsput kan in de toekomst ingezet worden om de beschikbaarheid van ruw water voor het waterproductiecentrum de Blankaart te verhogen. In het Europees H2020 onderzoeksproject [Callisto](#) volgt De Watergroep algenbloei op en in het project [B-Watersmart](#) ontwerpt de Watergroep samen met Aquafin een UF/RO installatie.

Wat staat er te gebeuren

De monitoring en analyse van **verzilting** worden verder gezet en de verziltingsindicator wordt steeds verder geoptimaliseerd. Het "zout intrusie model" wordt verder verfijnd en aangevuld met nieuwe meetresultaten, zoals uit de meetvaarten op de IJzer door VMM.

Na de vernieuwing van de sluisdeuren worden ook de **schuiven van de lepersluis** op de IJzer door de Vlaamse Waterweg **vernieuwd** in de periode 2023-2024 zodat ook dit potentiële lekverlies weggewerkt wordt.

De door INBO en de Vlaamse Waterweg geoptimaliseerde afspraken over het **omgekeerd spui-beheer in functie van glasaalmigratie** worden in 2023 toegepast om binnendringen van zout water maximaal te voorkomen ([8A E 0419](#)).

De Watergroep werkt verder aan het [Masterplan De Blankaart](#) om drinkwaterproductie ook in de toekomst te verzekeren. Na de eerste fase met een **nieuwe nabehandeling** van het water, de bouw van twee **nieuwe drinkwaterreservoirs** en de bouw van een **nieuw hoogdrukpompstation** is de tweede fase ingezet naar een **nieuwe hoofdbehandeling**. De timing van 2026 wordt vooropgesteld om deze nieuwe installatie in gebruik te nemen. Ook de derde fase wordt voorbereid, namelijk een nieuwe voorbehandeling.

↻ Waterschaarste

Hoever staan we

Tijdens lange droge zomers **zakken waterpeil en debiet van de IJzer snel weg**. De IJzer is dan ook afhankelijk van de sterk neerslag gebonden toevoer vanuit de zijwaterlopen (aanbodzijde) en het gebruik van het oppervlaktewater voor irrigatie, drinkwaterproductie en bevoeiing van de polders (vraagzijde). De waterbeheerders beslissen onderling gepaste **(crisis)beheermaatregelen**. Afstemming met de andere partners van het integraal waterbeleid gebeurt in lange droge perioden in het **provinciaal droogteoverleg**, waar bv. besloten wordt tot captatieverboden.

Het [water uit bevaarbare waterlopen](#) mag gebruikt worden mits een melding of vergunning en gebeurt sinds 2019 op vaste [watercaptatielocaties](#). Om water te onttrekken uit onbevaarbare waterlopen en publieke grachten moet een onttrekkingsticket aangevraagd worden op het [e-loket wateronttrekking](#).

Sinds de erg droge zomer van 2020 ontstond een nieuwe dynamiek in het bekken, die op zoek ging naar **structurele maatregelen** om waterschaarste te voorkomen.

Op 30 september 2022 keurden de partners het **gebiedsprogramma** IJzer- en Handzamevallei goed. Vertrekkend vanuit de 6 ambities werden een 60-tal acties

geformuleerd voor de deelgebieden Blankaartbekken, Handzamevallei en bovenloop van de IJzer.

Wat staat er te gebeuren

Om de IJzer in lange droge perioden op peil te houden zijn maatregelen nodig in het ganse IJzerbekken. Zowel aan de **aanbodzijde** door hemelwater zo veel mogelijk ter plaatse houden en te infiltreren om het grondwater aan te vullen, kleinschalige en grootschalige spaarbekkens voor irrigatie aan te leggen, optimalisatie van de waterpeilen als aan de **vraagzijde** door het verhogen van het circulair watergebruik, een zuiniger watergebruik,...

Een (grensoverschrijdende) waterbalans voor het afstroomgebied van de IJzer werd nog niet begroot. De totale nodige bijkomende ruimte voor wateropslag is nog onduidelijk. Net als de ruimtelijke impact van een gewijzigd waterbeheer zoals aangepaste waterpeilen.

Daarom blijft het moeilijk om draagvlak te creëren voor bekkenbrede **grootschalige maatregelen** die een wezenlijk verschil kunnen maken om waterschaarste te voorkomen.

Een eerste aanzet kan komen uit het uitschrijven van een **integrale waterstrategie**, een belangrijke overkoepelende actie uit het gebiedsprogramma van het strategisch project IJzer- en Handzamevallei, waarin een waterbalans voor het projectgebied zal opgemaakt worden, die rekening houdt met de in- en uitstroom uit het bekken en de grensoverschrijdende context. Daarvoor werd begin 2023 een bestek uitgeschreven en zal in de eerste helft van 2023 worden gegund.

Ook voor een voorstudie geïntegreerde **bufferbekkens** met koppelkansen voor industrie, landbouw, natuur en recreatie (waaronder een locatie in Diksmuide) werd begin 2023 een bestek gepubliceerd en zal in de eerste helft van 2023 worden gegund.

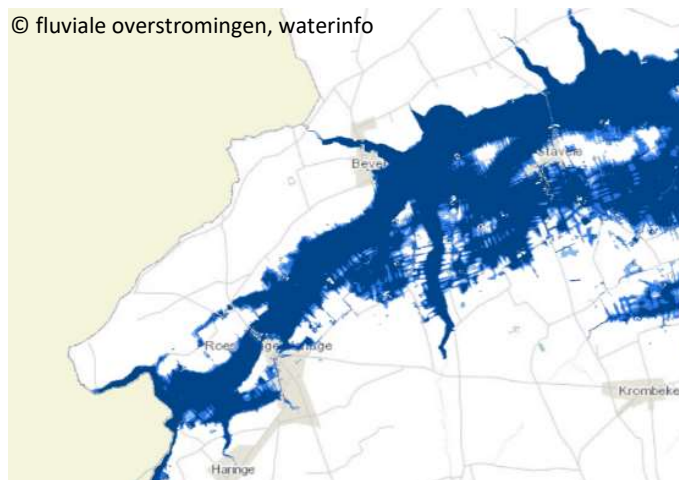
Wateroverlast

Wat staat er te gebeuren

Langs de bovenloop van de IJzer wordt de **waterveiligheid van de valleidorpen** versterkt. De gemeente Alveringem en de Zuidijzerpolder voorzien een dijkverhoging ter bescherming van de dorpskern van **Stavele**, volgend op de recente wateroverlast in november 2021. In 2023 wordt het voorontwerp opgemaakt, rekening houdend met gesprekken met de bewoners. Vervolgens worden de nodige vergunningen aangevraagd. Langs de Bergenstraat in **Roesbrugge** langs de IJzer wordt in 2023 de bestaande waterkering door de Zuidijzerpolder verstevigd na de recente wateroverlast van november 2021. In kader van het RUP Roesbrugge bekijkt de stad Poperinge welke bouwvoorschriften moeten opgelegd worden. In dit RUP wordt een nieuwe bestemming gegeven aan het [signaalgebied woonuitbreidingsgebied Roesbrugge](#). Zowel voor Stavele als Roesbrugge wordt rekening gehouden met de hoogste waterstanden, inclusief klimaatvoorspellingen, berekend door het Waterbouwkundig Laboratorium, in opdracht van de Vlaamse Waterweg.

De provincie West-Vlaanderen gaat in 2023 van start met de voorbereidingen voor een **gecontroleerd overstromingsgebied met spaarfunctie** in **Proven** ter hoogte van de ambachtelijke zone.

© fluviale overstromingen, waterinfo

Kanaal Ieper-IJzer en Martjevaart

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

Het Kanaal Ieper-IJzer en de Martjevaart zijn een gebied klasse 6. Ook op langere termijn wordt het moeilijk om de goede ecologische toestand te bereiken in het gebied. Voor het Kanaal Ieper-IJzer willen we de waterkwaliteit zodoende verbeteren dat sterke (blauw)algenbloei, eendenkroos bloei en vissterfte voorkomen worden. Het Kanaal Ieper-IJzer en de Martjevaart maken deel uit van het oppervlaktewinningsgebied voor het waterproductiecentrum de Blankaart. Een goede waterkwaliteit verhoogt de waterbeschikbaarheid.

wateroverlast

Het overstromingsrisico op basis van het aantal getroffen inwoners is hoog voor het kanaal Ieper-IJzer en laag voor de Martjevaart. Er is in het verleden al heel wat geïnvesteerd in de aanleg van gecontroleerde overstromingsgebieden stroomopwaarts van de dorpskern van Ieper (de Verdrongen Weide) die bescherming bieden tegen pluviale overstromingen. De bebouwing wordt beschermd tegen wateroverlast, vooral door pluviale overstromingen. De meest kwetsbare zones liggen langs de Bellewaardebeek in Ieper, en langs de Hanebeek/Zonnebeek in Zonnebeke en Sint-Juliaan. Het bovenstrooms vasthouden en vertraagd afvoeren blijven belangrijk in relatie met voorkomen van waterschaarste.

watertekort

Voor het kanaal Ieper-IJzer en de Martjevaart willen we een maximale, continue waterbeschikbaarheid bekomen voor alle sectoren. Water wordt duurzaam en zoveel mogelijk circulair gebruikt en gespaard uit natte perioden om in droge perioden te

gebruiken. Hemelwater wordt zo veel mogelijk ter plaatse gehouden door te infiltreren en te bufferen.

waterbeleving

Doorheen het gebied loopt een uitgebreid wandel- en fietsnetwerk, waaronder langs het kanaal Ieper-IJzer. Bij de inrichting van het parkgebied Jan Yperman nieuwe site ziekenhuis wordt de landschappelijke invulling van de Bellewaardebeek opgewaardeerd.

Meer info: bekenspecifiek deel IJzerbekken (kanaal Ieper-IJzer en Martjevaart)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Sinds 2015 organiseert het bekkensecretariaat overleg tussen de stad Ieper, de afdeling Handhaving, de Vlaamse Milieumaatschappij, de provincie West-Vlaanderen, Aquafin, het Agentschap voor Natuur en Bos en de Vlaamse Waterweg om de waterkwaliteit van het kanaal Ieper-IJzer, Zwaanhofbeek en Bellewaardebeek te verbeteren en zo vissterfte, (blauw)algenbloei en bloei van eendenkroos te voorkomen.

Voor de Martjevaart, klasse 6 gebied, gaat geen structureel overleg water door.

➔ [Meer info: bekkenspecifiek deel IJzerbekken \(kanaal Ieper-IJzer en Martjevaart\)](#)

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

↻ Waterkwaliteit

Hoever staan we

Het kanaal Ieper-IJzer is kwetsbaar voor een sterke bloei van (blauw)algen en eendenkroos en voor vissterfte. Dit stilstaande systeem kent in droge perioden vaak een laag zuurstofgehalte door de nog hoge organische belasting. Onder invloed van overstortwerking of illegale bedrijfslozingen daalt deze soms onder het kritieke niveau voor het biologisch leven, met vissterfte tot gevolg. De hoge fosfor- en stikstofvracht zijn een oorzaak voor de algen- en eendenkroosbloei. Ook de dikke, verontreinigde, sliblaag in het kanaal heeft een negatieve impact op de biota.

De VMM meet sinds 2021 continu de waterkwaliteit op het kanaal Ieper-IJzer en de Zwaanhofbeek. Dit zorgt ervoor dat dankzij een nauwe samenwerking tussen VMM, stad Ieper, milieupolitie, afdeling handhaving, de Vlaamse Waterweg en de provincie calamiteiten sneller opgespoord worden en dat maatregelen kunnen genomen worden om vissterfte te voorkomen, zoals het inzetten van beluchters om het zuurstofgehalte te verhogen of tijdig eendenkroos te verwijderen.

© kanaal Ieper-IJzer, VMM

In het centrum van Ieper zijn nog tot medio 2023 de werken aan de gang die als doel hebben het afvalwater niet langer meer in de Ieperleekoker te lozen (project 93546HB en 93546HC). Deze werken worden uitgevoerd door Aquafin i.s.m. de stad Ieper. Verder zijn in 2022 ook de aanpassings- en vernieuwingswerken gestart aan de RWZI Ieper. De huidige installatie werd gebouwd in 1987 en uitgebreid in 2000. Naast de renovatiewerken wordt ook de bouw voorzien van een nieuw pompstation met persleiding onder het kanaal. Het einde der werken is voorzien voor medio 2025.

In de gemeente Zonnebeke lopen nog tot en met de zomer van 2023 de collectorwerken van Aquafin in de Frezenbergstraat (project 22928). Via een subsidieproject (W218022) zal ook de gemeente Zonnebeke extra vuilvracht aansluiten. In totaal wordt het afvalwater van meer dan 200 inwoners aangesloten op de RWZI Zonnebeke.

Tot slot zijn in februari 2022 de Aquafinwerken (project 22331) gestart in de Gistelhof- en Galgestraat in de wijk Madonna (Langemark-Poelkapelle). Via een subsidieproject (W215144) wordt ook nog extra vuilvracht aangesloten op dit project van zijstraten. In totaal wordt het afvalwater van ongeveer 370 inwoners aangesloten op de RWZI Langemark. Het einde van alle werken is voorzien tegen het najaar van 2025.

Wat staat er te gebeuren

De Vlaamse Waterweg zal een gefaseerde ruiming uitvoeren van het slib in het kanaal Ieper-IJzer. De aanbesteding is voorzien in 2023 en de uitvoering zou starten in 2024. De timing hangt af van het toegekende onderhoudsbudget.

WVI zal instaan voor slibuiming van het noordelijke buffer- of calamiteitenbekken langs de Oostkaai. De voorbereiding daarvoor start in 2023. Het slib is, net als het slib van het kanaal, sterk vervuild. Dit betekent dat het slib zal moeten afgevoerd worden met ook een aanzienlijk kostenplaatje voor verwerking. WVI probeert een deel van de kosten te verhalen op een bedrijf dat illegaal loosde in de waterloop. Op basis van deze incidenten in het noordelijk deel van het bedrijventerrein Ieperleekanaal werd advies gegeven over het rioleringsproject "reconversie bedrijventerrein Ieperleekanaal", waarbij in het zuidelijk deel van het bedrijventerrein een gescheiden stelsel met infiltratieleiding wordt aangelegd. Vooral een duidelijk draaiboek bij incidenten kan verontreiniging van grondwater en oppervlaktewater voorkomen. In het gebiedsgericht overleg water in juni 2023 worden verdere afspraken gemaakt over het opstellen van dergelijk draaiboek.

Wat de instroom van nutriënten betreft, vormen de verdere uitbouw en optimalisatie van de saneringsinfrastructuur en het generieke landbouwbeleid een belangrijke basis.

Inagro is erosiecoördinator voor de stad Ieper. Er staat een twee nieuwe project in kader van het **erosiebesluit** gepland voor de Briekestraat langs de Zwaanhofbeek en de Weduwestraat langs de Bellewaerdebeek.

Ook voor Staden, Langemark-Poelkapelle en Zonnebeke is Inagro erosiecoördinator. Verschillende nieuwe projecten zijn gepland in kader van het **erosiebesluit**: Kasteelstraat in Staden, Keuneleute langs de Polderbeek (Watervlietbeek/Broenbeek/Martjevaart), de Kasteelvijver in Zonnebeke langs de Zonnebeek (Martjevaart) en de Beekstraat in Langemark-Poelkapelle langs de Broenbeek (Martjevaart).

↻ Waterschaarste

Hoever staan we

In de regio Zonnebeke, Staden, Langemark-Poelkapelle is een groot aandeel van het landgebruik groententeelt en serreteelt. Dit betekent een grote vraag naar water, die deels wordt ingevuld door private bekkens en een waterspaarbekken van de provincie West-Vlaanderen met captatiepunt op de Martjevaart in Langemark.

Wat staat er te gebeuren

De verouderde **deuren van de sluis Boezinge-Dorp op het kanaal Ieper-IJzer** veroorzaken lekverliezen. Daarom zal de Vlaamse Waterweg deze vervangen. Hiermee verhoogt ze de robuustheid van het waterwegennet waardoor het minder kwetsbaar is in droge perioden. Dit onderhoudsproject wordt uitgevoerd met [Blue Deal](#) middelen tegen 2024.

Initiatieven zoals de [WaterRadar](#) brengen vraag en aanbod samen, waaruit nieuwe samenwerkingskansen ontstaan. In deze regio zijn in kader van de Blue Deal verschillende proefprojecten opgestart.

Het project "[EURILa](#)" in Ieper is een samenwerking tussen een landbouwbedrijf en twee nabijgelegen bedrijven. Het regenwateroverschot van de twee industriële bedrijven wordt doorgestuurd naar bufferbekkens op een nabijgelegen landbouwbedrijf. Het project kadert binnen de Blue Deal subsidieoproep Proeftuinen droogte.

Het project "[mest voor irrigatiewater](#)" in Langemark-Poelkapelle brengt via een flexibel irrigatienetwerk gezuiverd effluent van mestverwerking naar landbouwbedrijven. Het project kadert binnen de Blue Deal subsidieoproep Proeftuinen droogte.

Het project "[Milceaubellissimo](#)" in Langemark-Poelkapelle zuivert effluent van het RWZI in Langemark tot proceswater voor een zuivel verwerkend bedrijf. Het project kadert binnen de Blue Deal subsidieoproep hergebruik effluent.

Het project "[Circeaulair, het water voor morgen](#)" in Ieper zal gezuiverd afvalwater (effluent) van de RWZI in Ieper omzetten naar proceswater voor de industrie. Het project kadert binnen de Blue Deal subsidieoproep hergebruik effluent.

Naast deze projecten die het water zoveel mogelijk circulair gebruiken, geven de **hemelwater- en droogteplannen** van de stad Ieper en de gemeenten Zonnebeke, Langemark-Poelkapelle en Staden aan zo veel mogelijk hemelwater ter plaatse te willen houden door bv. grachten terug in open profiel te leggen, ontharding in de centra,...

↻ Wateroverlast

Hoever staan we

Het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan ([RUP](#)) "[Jan Yperman en omgeving](#)" van 2021 geeft een nieuwe ruimtelijke invulling als park aan de omgeving van het Jan Yperman ziekenhuis. De Bellewaerdebeek en Schaartjesbeek lopen doorheen het projectgebied en kregen extra bufferruimte om wateroverlast voor bebouwing stroomafwaarts te voorkomen.

Wat staat er te gebeuren

De **hemelwater- en droogteplannen** van de stad Ieper en de gemeenten Zonnebeke, Langemark-Poelkapelle en Staden geven aan verder invulling te willen geven aan het bovenstrooms vasthouden en vertraagd afvoeren.

Handzamevaart en Zarrenbeek

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De Handzamevaart en Zarrenbeek zijn een gebied klasse 6. Ook op langere termijn wordt het moeilijk om de goede ecologische toestand te bereiken in het gebied. De nieuwe dynamiek en partnerschap van het strategisch project IJzer- en Handzamevallei kan het proces weliswaar versnellen.

wateroverlast

Het overstromingsrisico op basis van het aantal getroffen inwoners is hoog voor de Handzamevaart en laag voor de Zarrenbeek. In de Handzamevallei komen winterse fluviale overstromingen voor, vooral op weilanden, en zijn nodig voor de beoogde vogelsoorten in het vogelrichtlijngebied. Er is in het verleden al heel wat geïnvesteerd in de aanleg van gecontroleerde overstromingsgebieden in Torhout, Lichtervelde en Kortemark. Deze bieden bescherming tegen wateroverlast, vooral door pluviale overstromingen. Het bovenstrooms vasthouden en vertraagd afvoeren blijft belangrijk in relatie met voorkomen van waterschaarste.

watertekort

Voor de Handzamevaart en Zarrenbeek willen we een maximale, continue waterbeschikbaarheid bekomen voor alle sectoren. Water wordt duurzaam en zoveel mogelijk circulair gebruikt en gespaard uit natte perioden om in droge perioden te gebruiken. Hemelwater wordt zo veel mogelijk ter plaatse gehouden door te infiltreren en te bufferen.

waterbeleving

Doorheen het gebied loopt een uitgebreid wandel- en fietsnetwerk. De Handzamevaart (of ook Spanjaarbeek of Krekebeek) vormt een groenblauw recreatief lint doorheen de dorpskern van Kortemark.

[Meer info: bekkenspecifiek deel IJzerbekken \(Handzamevaart en Zarrenbeek\)](#)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

In 2021 werd het **strategisch project "IJzer- en Handzamevallei, klimaatbuffer in de Westhoek"** opgemaakt, met de Handzamevallei (incl. Zarrenbeek) als deelgebied. Het gebiedsgericht overleg water wordt gevormd door de beleidsgroepen en projectgroepen van het deelgebied IJzer- en Handzamevallei. (zie beschrijving onder Blankaart)

40 acties in de deelgebieden Blankaart en Handzamevallei worden gerealiseerd met [Blue Deal](#) middelen onder het project [Water-land-schap 2.0](#).

[Meer info: bekkenspecifiek deel IJzerbekken \(Handzamevaart en Zarrenbeek\)](#)

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

↪ Waterkwaliteit

Hoever staan we

De **Handzamevaart** heeft een **matige biologische kwaliteit**. De waterkwaliteit wordt als slecht beoordeeld omwille van de nog hoge fosfor waarden. De geleidbaarheid is ook te hoog. De beoordeling voor zuurstof en stikstof zijn matig. Er worden ook overschrijdingen van de normen voor pesticiden vastgesteld.

De **Zarrenbeek** is een van de waterlopen met de **slechtste kwaliteit in het IJzerbekken**. De slechte biologische toestand is te wijten aan de slechte waterkwaliteit. De zuurstofwaarden zijn nog zeer laag. Een verbetering hiervan is een minimum om biologisch leven mogelijk te maken. Ook fosfor, stikstof, geleidbaarheid en pesticiden komen in te hoge mate voor.

Wat de instroom van nutriënten betreft, vormen de verdere uitbouw en optimalisatie van de saneringsinfrastructuur en het generieke landbouwbeleid een belangrijke basis.

In 2022 werd door VMM een **uitgebreide monitoring** uitgevoerd in het afstroomgebied van de Zarrenbeek om de waterkwaliteit in beeld te brengen. In 2023 volgt een **analyse** om de oorzaken voor de slechte kwaliteit in beeld te brengen.

Wat staat er te gebeuren

VMM voorziet een **uitgebreide monitoring** in het afstroomgebied van de **Handzamevaart** in 2023. De **analyse** volgt in 2024.

In 2023 start in kader van het strategisch project IJzer- en Handzamevallei de samenwerking tussen Regionaal Landschap, Inagro, Vlaamse Landmaatschappij en de provincie West-Vlaanderen voor **advies en begeleiding van landbouwers in functie van klimaatrobuuste maatregelen** onder de vorm van een gecoördineerde uitrol van steun uit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (ecoregelingen, beheerovereenkomsten, niet-productieve investeringen,...).

Er zal in die context ook geëxperimenteerd worden met de effecten van waterplanten om nitratrijk water te zuiveren, onder andere via de aanleg van een constructed wetland - een kunstmatig rietveld - in Staden. De Ugent zal deze acties mee in goede banen leiden. Dankzij de inzet van IFLUX sensortechnologie, een project van Uantwerpen, zal er inzicht verkregen worden in hoe verontreiniging zich verplaatst in het grondwater.

↪ Hydromorfologie of structuurkwaliteit en vismigratie

Hoever staan we

De Handzamevaart (of Spanjaardbeek, Krekebeek) werd in het centrum van Kortemark bijna volledig terug in open bedding gebracht. (zie onderdeel waterbeleving)

Wat staat er te gebeuren

De provincie West-Vlaanderen onderzoekt de mogelijkheid om een vismigratie mogelijk te maken tussen de Handzamevaart en de Bethoostersche Broeken.

↪ Waterschaarste

Hoever staan we

Bij de gecontroleerde overstromingsgebieden op de Spanjaardbeek in Kortemark en de Koebeek in Torhout werden **spaarbekkens** aangelegd als watervoorziening voor de landbouw in droge perioden. Ook op de grens Lichtervelde/Torhout ligt een spaarbekken met captatiepunt van de provincie West-Vlaanderen. Ook landbouwers en bedrijven investeerden al heel wat in **private waterbuffers**.

Wat staat er te gebeuren

Op 30 september 2022 keurden de partners het **gebiedsprogramma** IJzer- en Handzamevallei goed. Vertrekkend vanuit de 6 ambities werden een 60-tal acties geformuleerd voor de deelgebieden Blankaartbekken, Handzamevallei en bovenloop van de IJzer.

Water+
Land+
Schap

Voor heel wat acties werden de eerste stappen gezet.

Een belangrijke overkoepelende actie is het uitschrijven van een **integrale waterstrategie**. Daarvoor werd begin 2023 een bestek uitgeschreven en zal in de eerste helft van 2023 worden gegund.

Water+
Land+
Schap

Ook voor een voorstudie geïntegreerde **bufferbekkens** met koppelkansen voor industrie, landbouw, natuur en recreatie (waaronder een locatie in **Kortemark**) werd begin 2023 een bestek gepubliceerd en zal in de eerste helft van 2023 worden gegund.

Langs de **Luikbeek in Staden** legt de provincie West-Vlaanderen langs de Sint-Jansstraat een landschappelijk ingericht **gecontroleerd overstromingsgebied (GOG) met waterspaarfunctie en captatiepunt** aan. In 2023 worden de nodige vergunningen aangevraagd om in 2024 tot uitvoering te kunnen overgaan. De omgeving wordt natuurlijk en landschappelijk versterkt en de gemeente Staden voorziet in een trage verbinding tussen het centrum van Staden en Westrozebeke. Verder zal een stuw geplaatst worden ter hoogte van de Grote Veldstraat zodat een aanliggend perceel terug als meers kan hersteld worden. De aankoop van de nodige percelen is voorzien in 2023.

Het project [Groevewater voor landbouw en industrie in Kortemark](#) zal het overtollige opgepompte water van een kleigroeve opvangen in een bufferbekken en verdelen naar een groenteverwerkend bedrijf en zal gebruikt worden door landbouwers in de buurt als irrigatiewater. Het project kadert binnen de Blue Deal subsidieoproep Proeftuinen droogte.

Het project [BETONwater voor irrigatie in Torhout](#) focust op het opvangen van hemelwater op industrieterreinen in West-Vlaanderen om dit vervolgens te verdelen onder landbouwers in de omgeving. In eerste instantie gebeurt dit via een aangelegde wateropslag op Bedrijventerrein Torhout Noord. In tweede instantie kan ook afstromend water van andere verharde oppervlaktes in de regio opgespaard worden in natte periode om in droge ter beschikking te stellen. Aanvullend wordt naar afstemming gezocht met

andere waterbehoefte bedrijven en interactie met het aanwezige waterlopenstelsel. Het project kadert binnen de Blue Deal subsidieoproep Hergebruik restwater.

In 2023 worden door de provincie West-Vlaanderen gesprekken opgestart rond de zoektocht naar evenwichtige en solide **peilafspraken voor de Handzamevallei**.

Zowel de **hemelwater- en droogteplannen** van de gemeenten als het project IJzer- en Handzamevallei geven aan verder invulling te willen geven aan het **bovenstrooms vasthouden en vertraagd afvoeren** onder de vorm van herwaarderen van grachten, plaatsen van stuwjes en knijpconstructies in waterlopen, slim peilbeheer op perceelsniveau, opwaardering van de bodem,

Wateroverlast

Hoever staan we

In 2021 legde de provincie West-Vlaanderen in samenwerking met Fluvius en de stad Torhout een gecontroleerd overstromingsgebied (**GOG**) op de Koebeek langs de [Noordlaan in Torhout](#) aan ([6 F_0348](#)).

De langsracht langs de Noordlaan voert overtollig water af van onder andere de industriezone. De Koebeek komt vanuit 't Hoge in Wijnendale met bovenstrooms een sterk hellend afstroomgebied, die lokaal voor wateroverlast zorgt. Het GOG vermindert het overstromingsrisico voor het stroomafwaartse dicht bebouwde gebied. Het GOG is als groen recreatief park ingericht dat het recreatief en landschappelijk een meerwaarde betekent.

In 2021-2022 legde de provincie West-Vlaanderen een **gecontroleerd overstromingsgebied op de Kwakelbeek** bij de Brugsebaan in **Lichtervelde** aan ([6 F_0347](#)).

Wat staat er te gebeuren

De **ecologische inrichting en bedijking van de Handzamevaart afwaarts het centrum van Kortemark** (traject tussen Stationsstraat en Aarsdamstraat) ([6 H_0041](#)) wordt in 2023 verder voorbereid bij de Vlaamse Milieumaatschappij. Dit is het sluitstuk van de bescherming van de dorpskern van Kortemark tegen wateroverlast. Naast een verhoging van de dijken wordt een bredere waterloop met zachter hellende oevers voorzien met een plas dras zone. Er wordt ook ingezet op waterbeleving.

De provincie zal een **gecontroleerd overstromingsgebied (GOG)** aanleggen op de **Luikbeek** ter bescherming van de dorpskern van **Staden**. Het GOG wordt ook voorzien van een waterspaarfunctie met captatiepunt. (zie deel waterschaarste)

Om invulling te geven aan het [signaalgebied Diksmuide Handzamevaart](#), is een RUP in voorbereiding door de stad Diksmuide.

De **hemelwater- en droogteplannen** van de stad Ieper en de gemeenten Torhout, Lichtervelde, Kortemark en Staden geven aan verder invulling te willen geven aan het bovenstrooms vasthouden en vertraagd afvoeren. Door de provincie West-Vlaanderen worden bv. kansen gezocht voor verdere opstuwning van de bovenstroomse **Drielindenbeek** om water nog meer bovenstrooms vast te houden in de regio rond Lichtervelde.

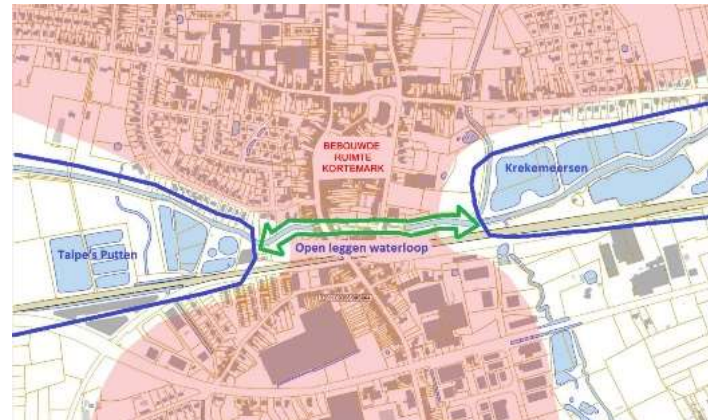
➡ Waterbeleving

Hoever staan we

Er werd al heel wat geïnvesteerd in de belevingswaarde van de Handzamevaart als **groenblauw lint door de gemeente Kortemark**.

Wat staat er te gebeuren

De **Krekebeek** (Handzamevaart) wordt verder **opengelegd in de dorpskern van Kortemark** ([8A E 0431](#)). Het project verbindt twee natte gebieden, de Krekemeersen en Talpe's putten en vormt zo de ontbrekende schakel in de groenblauwe ader doorheen Kortemark. Het project draagt zowel bij aan het voorkomen van wateroverlast als van waterschaarste via een kwalitatieve en kwantitatieve ontharding en groenblauwe inrichting. De Vlaamse Milieumaatschappij staat in voor de inrichting van de waterloop en de gemeente Kortemark voor de inrichting van de omgeving. Het project kadert binnen de subsidieoproep [groenblauwe dooradering](#) Blue Deal. In 2023 koopt de gemeente leegstaande gebouwen en enkele percelen aan en start het traject met de bewoners over de inrichting van de stationsomgeving.

Poldergebied

DE TOESTAND DIE WE WILLEN BEREIKEN

waterkwaliteit

De afstromengebieden van Moerdijkvaart, Langgeleed en Ringslot zijn een aandachtsgebied klasse 5. Het gebied heeft de goede ecologische toestand niet bereikt in 2033, maar er is wel potentieel voor een sterke vooruitgang (dankzij win-wins met andere waterdoelstellingen, aanwezigheid lokale waardevolle OWLn)

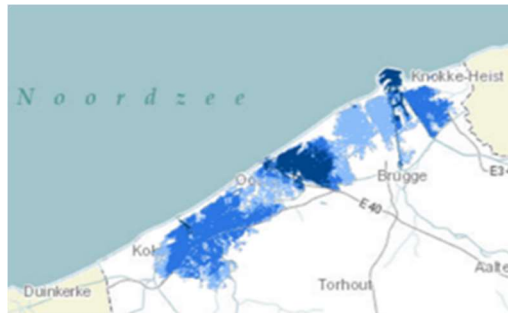
Het overige poldergebied is een gebied klasse 6. Ook op langere termijn wordt het moeilijk om de goede ecologische toestand te bereiken in het gebied.

wateroverlast

Het overstromingsrisico op basis van het aantal getroffen inwoners is hoog voor de Moerdijkvaart en het Oostends Kreekengebied. Voor het overige poldergebied is het overstromingsrisico op basis van aantal getroffen inwoners laag.

In het kust- en poldergebied wordt bescherming geboden tegen **overstroming uit zee**. Deze hebben een kleine kans op voorkomen, maar het grootste aantal potentieel getroffen inwoners. Het masterplan kustveiligheid beschermt de kust tot minstens 2050 tegen overstromingen uit zee. De maatregelen zijn ontworpen om weerstand te bieden tegen 80 centimeter zeespiegelstijging tegen 2100. Het project Kustvisie zal de maatregelen bepalen die de kust en het achterland ook op lange termijn beschermen tegen een zeespiegelstijging tot 3 meter. Het ganse kust- en poldergebied is laag gelegen ten opzichte van het normaal zeepeil. Ook bij een stijgende zeespiegel moet lozing van de waterlopen naar zee mogelijk blijven.

watertekort

In het vlakke poldergebied wordt het water zowel in het uitgebreide netwerk van polderwaterlopen gebufferd, als in het grondwater. In de duinen moet het hemelwater maximaal kunnen infiltreren om de zoetwaterlens aan te vullen, en vertraagd afgevoerd worden. Ook in zandige kreekruigten, zoals ter hoogte van Avekapelle, kan een zoetwaterlens uitgebouwd worden.

waterbeleving

Doorheen het gebied loopt een uitgebreid wandel- en fietsnetwerk. Kano- en kajakvaart is mogelijk in bepaalde delen van de polders, zoals in Middelkerke.

Het drinkwaterproductiecentrum de Torrelee heeft een bezoekerscentrum.

Meer info: bekkenspecifiek deel IJzerbekken (Moerdijkvaart, Langgeleed, Ringslot, Westelijk poldergebied en Oostelijk poldergebied)

SAMEN WERKEN WE AAN WATER

Het overleg met betrekking tot het poldergebied betreft thematisch en projectgebonden overleg, vooral op vlak van waterschaarste als wateroverlast. Er is geen structureel overleg water specifiek voor het poldergebied. Er is een sterke verwevenheid met de IJzer en de kanalen in de besprekingen.

➦ **Meer info: bekkenspecifiek deel IJzerbekken (Moerdijkvaart, Langeleed, Ringslot, Westelijk poldergebied en Oostelijk poldergebied)**

HET ENGAGEMENT VAN DE PARTNERS

➦ Waterkwaliteit

Hoever staan we

De meeste polderwaterlopen hebben een **slechte beoordeling voor de biologische kwaliteit** omdat macrofyten of waterplanten weinig of niet voorkomen. Het voorkomen van macro-invertebraten of grote ongewervelden verschilt sterk tussen de waterlopen tussen goed en ontoereikend. Wat de instroom van nutriënten betreft, vormen de verdere uitbouw en optimalisatie van de saneringsinfrastructuur en het generieke landbouwbeleid een belangrijke basis.

Het **Langeleed** is een **veelbelovende waterloop** om naar een goede ecologische toestand te evolueren. VMM voerde een uitgebreide waterkwaliteit monitoring uit in 2022 in het afstroomgebied van het Langeleed en kanaal Nieuwpoort-Duinkerke en Ringslot en zal in 2023 de gegevens analyseren ([7B_K_0032](#)).

Ook in het afstroomgebied van de **Moerdijkvaart** zijn kansen om de waterkwaliteit te verbeteren. Dit kwam uit monitoring en analyse in 2020-2021 ([7B_K_0030](#)). Momenteel loopt hierover geen gebiedsgericht overleg water.

In de gemeente Middelkerke waren in 2022 volop de rioleringswerken langs de Slijpesteenweg aan de gang die uitgevoerd worden door Aquafin (project 22894) gecombineerd met een fietspadenproject van de provincie West-Vlaanderen. Door de werken wordt het afvalwater van ongeveer 160 inwoners aangesloten op de KWZI Slijpe. Het einde der werken is voorzien in september 2023.

In Oudenburg zijn in 2022 de Aquafinwerken gestart die als doel hebben de capaciteit van het pompstation Geneverpiete uit te breiden zodat bij regenweer minder vuil water in het Oudenburgs Vaartje terecht komt. Samen met deze uitbreiding wordt ook de bestaande persleiding vervangen door een persleiding met hogere capaciteit. Langs het tracé van deze persleiding wordt een gescheiden rioolstelsel aangelegd. Het einde der werken is voorzien tegen mei 2024.

De drinkwatermaatschappij [Aquaduin](#) onttrekt grondwater uit de duinen om er drinkwater van te maken in het **drinkwaterproductiecentrum Schipgat in Oostduinkerke**. Een groot deel van het water is hergebruik van rioleffluent van de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) van Wulpen dat in duinengebied geïnfiltreerd wordt. De productie van het infiltratiewater gebeurt in het WPC Torrelee in Wulpen. Eind 2021 voltooid Aquaduin de aanleg van een wilgenveld dat de waterkwaliteit van het geloosde water zal verbeteren voor het in de waterlopen terecht komt.

In het poldergebied komt ondiep zout grondwater op verschillende plaatsen relatief dicht bij de oppervlakte voor. Tijdens lange droge perioden kwelt dit zoute water naar de oppervlakte en dit uit zich in een toename van de geleidbaarheid in de polderwaterlopen en kanalen. Door de Vlaamse Milieumaatschappij, De Watergroep en VITO werd een uitgebreid **meetnet** voor de continue monitoring van geleidbaarheid, als maat voor zoutgehalte, uitgerold ([Internet of Water Flanders project](#)) en brengt **verzilt**ing in de IJzer en het poldergebied in kaart ([verziltingsindicator](#) en [waterinfo.be](#) - onder de rubriek waterkwaliteit/fysische parameters). Dit helpt de waterbeheerders om maatregelen te nemen zoals bevoeiing met zoet water uit de IJzer of de kanalen en langer een hoger waterpeil aanhouden, afgestemd om de weersvoorspellingen en grondwaterpeilen.

Wat staat er te gebeuren

In 2022 gaven Aquaduin, De Watergroep en Farys het startschot voor een [proefproject drinkwaterproductie aan de Ganzenpoot in Nieuwpoort](#). Een piloot waterzuiveringsinstallatie zuivert niet alleen zoet en brak water, maar ook zout water tot drinkwater. Dit project draagt bij aan de uitbouw van een klimaat robuuste drinkwatervoorziening in West-Vlaanderen door steeds de best mogelijke waterkwaliteit te gebruiken die op dat moment beschikbaar is.

Na de zomer van 2023 starten in Koekelare de werken langs de Brugse Heirweg, de Velden en de Sterrestraat (Aquafin, project 21501). Via een subsidieproject (W219053) zal de gemeente Koekelare ook extra vuilvracht aansluiten op dit project. Door dit project zal het afvalwater van meer dan 500 inwoners worden aangesloten op de RWZI Koekelare.

↻ Hydromorfologie of structuurkwaliteit en vismigratie

Hoever staan we

Een groot aandeel van de werking van de polders zit in onderhoud van de waterlopen door maaien en ruimen. Nieuwe inrichtingen van waterlopen gebeuren zo beperkt mogelijk met harde oeverversteving en ingebuisde waterlopen worden zoveel mogelijk in open profiel gelegd. Bij het dagelijks beheer en het vernieuwen of nieuwe kunstwerken wordt rekening gehouden met vismigratie.

Ter hoogte van de Ganzenpoot onderzoekt INBO in opdracht van de Vlaamse Waterweg de mogelijkheden om door middel van omgekeerd spuibeheer glasaal te laten binnen trekken op de waterlopen. Voor de IJzer wordt dit sinds 2009 toegepast op de lepersluis en regelmatig geëvalueerd. In 2022 werd de studie voor omgekeerd spuibeheer op het kanaal Plassendale-Nieuwpoort afgerond. Omgekeerd spuibeheer op de Gravensluis blijkt niet nuttig. De ontsluiting voor vissen gebeurt eerder via het Sas Slijkens. ([8A E 0419](#))

Wat staat er te gebeuren

VMM voorziet in de Westkustpolder in een klimaatrobuuste inrichting van de **Grote Beverdijkvaart** ([8A E 0425](#)). Naast de Grote Beverdijkvaart is een zone van ongeveer 7 meter eigendom van de VMM. Het project beoogt de realisatie van een natuurtechnisch profiel waarbij een winterbed gerealiseerd wordt en maximaal invulling gegeven wordt aan de uitdagingen inzake de realisatie van blauwgroene verbindingen, de versterking van

de oeverstabiliteit en het voorkomen van de kans op droogte- en overstromingsschade. In 2023 loopt de procedure voor de omgevingsvergunning.

VMM gaat in 2023 ook van start met de uitvoering van de ecologische oeverinrichting van de **Koolhofvaart in Ramskapelle** ([8A D 0156](#)). Het project omvat een natuurvriendelijke inrichting van de oevers van de Koolhofvaart tussen de Koolhofput en de Pervijzestraat.

Na de start- en procesnota in 2017 werd in 2021 door de provincie West-Vlaanderen de scopingnota van het [PRUP SPG Reconversie Militaire Basis Koksijde](#) goedgekeurd. Het Langgeleed loopt momenteel grotendeels ingekokerd doorheen het projectgebied. Via het PRUP kan de waterloop terug in open bedding komen en kan een klimaatrobuust waterbeheer vorm krijgen. Daarvoor organiseerde de provincie in 2023 een experten werkgroep water.

VMM bereidt in 2023 verder het verhogen van de bergingscapaciteit en ecologische oeverinrichting van de **Moerdijkvaart in Gistel** voor ([6 F 0363](#)). De bedijking wordt hersteld en de waterloop wordt ecologisch ingericht tussen de Vaartstraat en de Nieuwlandstraat. Dit project sluit aan op de inrichting van de Moerdijkvaart tussen de Keiweg en de Vaartstraat. De grondverwerving neemt al een 5-tal jaar in en zit nu in de eindfase.

De Middenkustpolder probeert in 2023 het **Steenovengeleed** ter hoogte van de Schorredijk in het industriegebied langs de Torhoutsesteenweg in **Oostende** in open profiel te leggen. De uitdaging hierbij is dat er onvoldoende ruimte is in het industriegebied en het open profiel enkel kan in het naastgelegen landbouwgebied. Ook voor de **Kuipersgracht** in Gistel zoekt de polder naar een mogelijkheid om deze terug in open profiel te brengen.

Langs de **Vladslvaart** zet de polder in 2023 de eerste stappen om op enkele percelen van het Agentschap Natuur en Bos het winterbed van de waterloop te herstellen door de aanleg van zachter hellende oevers.

In 2023 werkt de Vlaamse Waterweg samen met INBO een beheerprotocol uit voor **omgekeerd spuibeheer** in functie van glasaalmigratie op het **kanaal Nieuwpoort-Duinkerke** ([8A E 0419](#)).

Waterschaarste

Hoever staan we

Voor het **dagelijkse beheer** maken de waterbeheerders onderling afspraken om waterschaarste zo veel mogelijk te voorkomen. Het waterbeheer in het poldergebied is steeds een **nauwgezet maatwerk** op basis van grondwaterstanden, waterpeilen, droogte- en neerslagvoorspellingen, interactie tussen bevaarbare waterlopen en polderwaterlopen en de getijdenwerking.

Wat staat er te gebeuren

De polders **optimaliseren verder de peilsturing van het watersysteem** om een zo groot mogelijk volume water te kunnen bufferen.

De Westkustpolder zoekt verder naar financiering voor nieuwe kunstwerken om een deel van de polder hydrologisch te kunnen isoleren en zo meer water te kunnen bergen in de polderwaterlopen van de ganse polder. Ook voor de aanleg van een grote **buffer** op de **Machuutsbeek** om het natuurlijk waterbergend vermogen in de vallei te vergroten, zoekt de polder naar financiering. Intussen zet de polder in op lokale optimalisatie van het waterbeheer zoals voor het Ringslot en het Langgeleed om drainage van zoet **duinenwater** te voorkomen of verhogen van de bergingscapaciteit in de **komgronden van Lampernisse**. In het project **vernieuwing van de N8** worden ook opties voor waterspaarvolume meegenomen door VLM.

In de Middenkustpolder onderzoeken de polders en de Vlaamse Waterweg of en hoe de **verbinding** tussen het **kanaal Plassendale-Nieuwpoort** en de **IJzer** kan geoptimaliseerd worden om tijdens lange droge periodes overschotten van het kanaal Gent-Oostende beter te kunnen afleiden naar de IJzer in plaats van te lozen naar zee. Het Waterbouwkundig Laboratorium breidt het model van de IJzer uit met het kanaal Plassendale-Nieuwpoort in 2023-2024.

De Vlaamse Waterweg vernieuwt gefaseerd **de sifons onder het kanaal Plassendale-Nieuwpoort** (6 I 0107). Er werden in 2022 instandhoudingswerken uitgevoerd aan de 3 sifons. Het definitief ontwerp voor de herbouw van sifon nr. 6 in Slijpe werd afgerond en het aanbestedingsdossier voor deze sifon werd begin november 2022 gepubliceerd. In 2023 voorziet de Vlaamse Waterweg het afronden van de definitieve ontwerpen en aanbestedingsdossiers voor sifons nr. 4 en 5 in Leffinge en het indienen van de omgevingsvergunningsaanvragen voor de 3 sifons (sifon nr. 6 in Slijpe zal als eerste worden ingediend). Na het bekomen van de omgevingsvergunning kunnen de werken aan sifon nr. 6 worden aangevat (ten vroegste september-oktober 2023). In 2024 voorziet de Vlaamse Waterweg de werken aan sifon nr. 6 af te ronden, de omgevingsvergunningen voor werken aan sifon nr. 4 en 5 te bekomen en het aanbesteden van werken voor ofwel

sifon nr. 4 ofwel sifon nr. 5 en deze werken op het terrein aanvatten. Mogelijke knelpunten zijn het tijdig bekomen van omgevingsvergunning sifon nr. 6 (anders schuift start der werken op naar 2024) en voldoende beschikbare budgetten. Momenteel is budget beschikbaar voor sifon nr. 6 op het investeringsprogramma 2023, maar in 2024 is voorlopig maar budget voorzien voor 1 van de 2 resterende sifons. Een af te wegen optie uit overleg waterbeheerders is om schuiven te voorzien zodat gebieden hydrologisch kunnen geïsoleerd worden.

Begin 2023 werd een projectaanvraag **WIJ-water** ingediend om het poldergebied in Noord-West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Zeeland klimaatresistenter te maken door in te zetten op een grensoverschrijdend waterbeheer en grootschalige bovengrondse **zoetwaterbuffering in de bestaande kanalen** (o.a. Leopoldkanaal, Schipdonkkanaal, Damse Vaart, Kanaal Gent-Oostende, kanaal Plassendale-Nieuwpoort). Projectcoördinatie gebeurt door de provincie West-Vlaanderen. De beslissing voor fase 1 is voorzien op 17 mei 2023. Indien WIJ-Water goedgekeurd wordt in fase 1, is er tijd tot 6 oktober om een uitgewerkt inhoudelijk en financieel dossier in te dienen. De uitwerking gebeurt met de betrokken partners (VMM, DVW, VLM, Dep. OMG, polderbesturen, provinciebesturen, Waterschap Scheldestromen, landbouworganisaties, Sumaqua en HoGent).

Naast de hemelwater- en droogteplannen van de gemeenten die invulling willen geven aan ruimte voor water, ontharding, infiltratie,... lopen verschillende proefprojecten om water circulair te gebruiken.

Het **project Suikerpark** in Veurne verzamelt, zuivert en herverdeelt het overtollige hemel- en afvalwater op de Suikerpark-site. Het is een nieuw stadsdeel met woningen, een bedrijventerrein en een natuurgebied. Het water zal langere tijd vastgehouden worden en lokaal hergebruikt door verschillende afnemers. Het project kadert binnen de Blue Deal subsidieoproep Proeftuinen droogte.

De Stad Gistel investeert in de opwaardering van het **vrije tijdscentrum Zomerloos**. Op de site komen verschillende nieuwe gemeenschapsvoorzieningen. De stad voorziet in ruime regenwateropvang en een wadi. Het regenwater wordt plaatselijk hergebruikt. De regenwaterputten worden voorzien van een slim buffersysteem zodat wateroverlast in de omliggende straten kan voorkomen worden. Het project kadert binnen de Blue Deal subsidieoproep Collectieve regenwaterprojecten.

Ook en vooral **ondergronds** zijn belangrijke kansen om de **zoetwatervoorraad in het kust- en poldergebied te verhogen**. Ons kustduingebied is sterk verstedelijkt, met een afname van de natuurlijke grondwateraanvulling tot gevolg. Daarnaast bedreigen klimaatverandering en zeespiegelstijging de beschikbaarheid van zoet water in deze gebieden. Om deze zoetwaterbronnen te beschermen, is inzicht in de impact van verstedelijking, klimaatverandering en zeespiegelstijging noodzakelijk.

Grondwatermodellering kan de evolutie van de zoet-zout watervdeling voorspellen en aangeven welk deel van het duingebied kwetsbaarder is voor verstedelijking, klimaatverandering en/of zeespiegelstijging. Samen met de belanghebbenden zal VMM het potentieel van verschillende maatregelen onderzoeken. Het project moet leiden tot een coöperatief en duurzaam beheer van de zoetwatervoorraden in het duingebied. Het Interreg [project Blue Transition](#) bouwt verder op het partnerschap van het project TOPSOIL en is in oktober 2022 gestart en loopt tot maart 2026.

Met het Interreg project [TOPSOIL](#) (2015-2021) bracht VMM verzilting in kust- en poldergebied in kaart. De nieuwe kaarten (beschikbaar op [Databank Ondergrond Vlaanderen](#)) zijn een stuk gedetailleerder en geven nieuwe inzichten over de ligging van zoetwaterlenzen. Er is een goede overeenkomst met de oude kaarten, waardoor er geen indicatie is op grote veranderingen in de verzilting van het grondwater. De nieuwe kaarten zijn ook de basis om de mogelijkheden tot het ondergronds bergen van water te onderzoeken, zoals **kreekruginfiltratie**. In Veurne loopt in 2022-2023 een proefproject om de economische en technische haalbaarheid van [kreekruginfiltratie](#) in combinatie met peilgestuurde drainage te onderzoeken.

Het project [OP-PEIL](#) onderzoekt kansen voor peilgestuurde drainage in Vlaanderen.

Binnen het **Vlaggenschipproject Duinencomplex** dat kadert binnen de gebiedswerking [T.OP Kustzone](#) van het Departement Omgeving en de Blue Deal worden in zowel de bebouwde als onbebouwde **duinen** projecten gerealiseerd die op korte termijn inzetten op meer **ontharding** en op meer **infiltratie** en **hergebruik** van water. Deze projecten helpen ook om verzilting tegen te gaan. Op die manier worden de water gerelateerde functies van de duinen versterkt.

In het project [Infiltratie voor waterwinning De Westhoek](#) in de Panne heeft Aquaduin de ambitie om een klimaatrobuuste drinkwaterproductie uit te bouwen op basis van hergebruik via infiltratie. Het is de bedoeling om het effluent van de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) in Adinkerke te gebruiken als bron. De huidige grondwaterwinning in het Calmeynbos kon zo worden aangevuld met infiltratiewater. Dit betekent een verhoging van de waterbeschikbaarheid in droge perioden. Net als bij de waterwinning in Koksijde zet Aquaduin in op een synergie tussen drinkwatervoorziening en natuur.

In het project [Water vasthouden in het brongebied van de Hazebeek](#) in Koksijde wordt het brongebied van de beek opnieuw ingericht zodat water kan bergen, bufferen en infiltreren. Deze inrichting draagt bij aan de sponswerking van de omgeving waardoor dit gebied beter bestand is tegen periodes van droogte en wateroverlast.

In het project [Ontharding fietspad en natuurinrichting in Raversijde](#) zet de stad Oostende in op het herstel van de sponswerking van de duinen. Het fietspad Duinenstraat wordt uitgebroken waardoor een drempel voor afstromend duinenwater wordt verwijderd.

Daarnaast wordt een deel van de duinen ingericht als vochtige duinengraslanden, waarin het afstromend duinenwater kan infiltreren. Hierdoor wordt het grondwater opnieuw aangevuld, wat de omgeving meer robuust maakt voor perioden van droogte.

Binnen de **Lokale hefboomprojecten gebiedsontwikkeling met focus op natuur** die kaderen binnen de gebiedswerking [T.OP Kustzone](#) van het Departement Omgeving en de Blue Deal wordt natte natuur hersteld.

In het project [Natte natuur in de Warandeduinen in Middelkerke](#) wordt oude militaire infrastructuur afgebroken en komt in de plaats onder andere een poel waar regenwater in de duinen kan infiltreren.

↻ Wateroverlast

Hoever staan we

De **kunstwerken** van de polders worden verder **geoptimaliseerd** en voorzien van centrale sturing. Een fijnere regeling van pompgemalen kan bijvoorbeeld energiekosten uitsparen.

Het water stopt niet aan de grens. De **afwatering van het poldergebied de Moeren** is sinds eeuwen een moeilijke evenwichtsoefening door de extreem lage ligging van het gebied. De Moeren liggen aan beide zijden van de Frans-Belgische grens tussen Veurne, Duinkerke en Bergues. Onder normale omstandigheden gebeurt de afwatering van de Belgische en Franse Moeren via Canal des Moères en Canal des Chats richting Duinkerke. Het Interreg [project Majéteaux](#) heeft nieuwe kunstwerken voorzien om de afwatering bij hoog water vlotter te laten verlopen en zo wateroverlast te voorkomen. Op de **Speievaart in Veurne** bouwde de provincie West-Vlaanderen een **pompemaal** om water vanuit de Moeren naar het kanaal Plassendale-Nieuwpoort te kunnen overpompen. In **Duinkerke** bouwde het Institution Intercommunale des Wateringues een **schuifconstructie** op het **Canal de Furnes** in Duinkerke om bij hoog water ook via het Canal Exutoire rechtstreeks naar zee te kunnen afwateren.

De **internationale Frans-Belgische overeenkomsten** van 26 juni 1890 en 8 maart 1968 regelen de grensoverschrijdende afvoer. Het beheer van de nieuwe kunstwerken wordt geregeld via een herziening van deze overeenkomst.

Op 8 maart 2023 werd, na vele jaren voorbereiding door de betrokken instanties, het overleg gefinaliseerd met een intentieverklaring tussen de gouverneur van West-Vlaanderen, voor het Vlaams Gewest, en de Préfecture du Nord, voor Frankrijk. De teksten kunnen nu verder in wetgeving worden omgezet. Opvolging blijft het nodig om er over te waken dat deze procedure loopt. Verder worden tussen de waterbeheerders de Vlaamse Waterweg en het Institution Intercommunale des Wateringues de afspraken over de dagelijkse werking verfijnd en de uitwisseling van gegevens op punt gesteld.

Wat staat er te gebeuren

In 2023 startte het bekkensecretariaat overleg op tussen de waterbeheerders om **waterbeheer** afwegingen en afspraken te maken om wateroverlast en waterschaarste te voorkomen in het **afstroomgebied van het kanaal Plassendale-Nieuwpoort**. Dit overleg biedt meteen een opstap in de uitvoering van het nieuwe instrument "**peilbesluit**" voor onbevaarbare waterlopen dat in december 2022 door de Vlaamse Regering principieel werd goedgekeurd. De deadline voor de peilbesluiten ligt op 1 januari 2027 en dient om de 6 jaar geëvalueerd te worden. De waterbeheerder is verantwoordelijk voor de opmaak van het peilbesluit. Het peilbesluit is vooral belangrijk in gebieden waar het oppervlaktewaterpeil kunstmatig wordt geregeld én waar landbouw, natuur, en andere functies specifieke eisen stellen aan het peilbeheer.

In het afstroomgebied van de Moerdijkvaart, dat in open verbinding staat met het kanaal Plassendale-Nieuwpoort, voorziet de provincie in de aanleg van een **gecontroleerd overstromingsgebied op de Blekerijbeek** tussen de Mexicostraat en de Arthur Coussensstraat in **Ichtegem** ter bescherming van de dorpskern ([6 F 0346](#)). In 2023 wordt het project technisch uitgewerkt (bestek/meetstaat/...) om in 2024 te kunnen uitvoeren.

De Zuidijzerpolder vernieuwt enkele windwatergemalen in de regio Vleteren-Alveringem.

➡ Kustveiligheid

Hoever staan we

Het [Masterplan Kustveiligheid](#) van het Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust voorziet in een reeks maatregelen om onze kust te beschermen tegen zware stormvloeden. Dankzij deze maatregelen zal onze kust tot minstens 2050 beschermd zijn tegen overstromingen uit zee, rekening houdend met een zeespiegelstijging van 30 centimeter.

Om de stad Nieuwpoort en het hinterland te beschermen tegen zware stormvloeden op zee bouwt het Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK) sinds 2018 aan een [stormvloedkering op de monding van de IJzer](#) in de havengeul.

De bescherming door de stormvloedkering is al noodzakelijk bij stormvloeden met een kans op voorkomen van eens in de tien jaar. Het bouwwerk zal ook beschermen tegen zwaardere stormvloeden. Er is hierbij rekening gehouden met een zeespiegelstijging van 80 centimeter tot het jaar 2100. Het project zal in 2025 afgewerkt zijn.

Wat staat er te gebeuren

Op 22 december 2017 nam de Vlaamse overheid de startbeslissing om een 'Kustvisie' voor de lange termijn op te maken die verder kijkt dan het [Masterplan Kustveiligheid](#). Het [project Kustvisie](#) legt de maatschappelijk meest wenselijke maatregelen vast die nodig zijn om **onze kust en het hinterland ook na 2050 stapsgewijs te beschermen tegen een zeespiegelstijging tot 3 meter**. Het traject wordt gefaciliteerd door het Departement Mobiliteit en Openbare Werken en het Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust. In samenspraak met alle belanghebbenden werd een onderzoeksnota voorbereid. Van 2018 tot midden 2021 verliep dit via het complex project Kustvisie, vanaf eind 2021 via het co-creatie onderzoekstraject Kustvisie. De Vlaamse Regering heeft de onderzoeksnota goedgekeurd op 21 april 2023 en legt deze nu ter inzage tussen 2 mei en 2 juli. De voorgestelde werkwijze voor de opmaak van het strategisch beleidsplan is eveneens goedgekeurd alsook de voorgestelde ruimtevraag voor het kustbeschermingslint in het kader van het [Marien Ruimtelijk Plan 2026-2033](#). Er is een [synthesenota](#) beschikbaar welke een beeldende voorstelling geeft van de overblijvende antwoorden op de zeespiegelstijging. Een belangrijk aandachtspunt voor het hinterland blijft dat ook bij een stijgende zeespiegel lozing van de waterlopen naar zee moet mogelijk blijven.

Het Departement Omgeving is eind 2022 gestart om een beleidsverkenning uit te voeren rond het concept van **meerlaagse waterveiligheid in de kustvlakte**, inclusief poldergebied. Deze studie verloopt in overleg met de diensten VMM, MDK, en DVW van de Vlaamse Overheid, de provinciale diensten waterlopen en gebiedswerking, de federale dienst noodplanning, en de diensten van de Gouverneur.

Het Departement Omgeving wil hiermee de brug slaan tussen het veiligheids- en evacuatiebeleid en de ruimtelijke aspecten daarvan, verkennen in hoeverre er begrip of draagvlak is bij lokale besturen en bevoegde overheden om een meerlaagse kustveiligheid te introduceren en koppelkansen zoeken en met het reguliere beleid.

A high-speed photograph of water splashing, creating intricate, crystalline patterns of droplets and bubbles. The water is captured in mid-air, with some droplets appearing to be falling or rising. The background is a soft, out-of-focus light blue. A dark purple diagonal shape is present on the right side of the page.

CONTACT

Bekkensecretariaat IJzerbekken

Bekkencoördinator Lies Verstraete

l.verstraete@vmm.be

M 0473 66 08 81

secretariaat_ijzer@vmm.be

<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/bekkens/ijzerbekken>

IJZERBEKKEN

NOTA

Goedkeuring ontwerp wateruitvoeringsprogramma IJzerbekken 2023

////////////////////////////////////
Van: Bekkenbestuur IJzerbekken - 09/06/2023
Bijlagen: Advies West-Vlaamse Milieufederatie
////////////////////////////////////

Het bekkensecretariaat voor het IJzerbekken heeft in uitvoering van het Decreet Integraal Waterbeleid het wateruitvoeringsprogramma 2023 voor het IJzerbekken opgemaakt.

Met het wateruitvoeringsprogramma leggen de partners binnen het bekken de prioriteiten, inclusief timing vast voor de uitvoering van de gebiedsspecifieke acties die nodig zijn om in het bekken de waterkwaliteit en ecologie te herstellen, de wateroverlast en waterschade problematiek aan te pakken en de waterbeleving te verhogen.

BESLISSING BEKKENBESTUUR

Het bekkenbestuur keurt het ontwerp wateruitvoeringsprogramma 2023 voor het IJzerbekken goed.

Het bekkenbestuur neemt akte van het advies van de West-Vlaamse Milieufederatie en geeft aan het bekkensecretariaat de opdracht de deeladviezen over te maken aan de betrokken instanties.

Het ontwerp WUP 2023 voor het IJzerbekken kan worden overgemaakt aan de CIW voor agendering op de vergadering van 28/06/2023, met toevoeging van volgende aandachtspunten, naar analogie met het bekken van de Brugse Polders: de integrale financiering van het plan is niet gegarandeerd. Het bekkenbestuur geeft verder het signaal dat er structureel meer middelen moeten worden voorzien om de uitdagingen inzake water te realiseren cfr. de nota Weerbaar Waterland.

BIJLAGE - Advies van de West-Vlaamse Milieufederatie op het WUP2023 voor het IJzerbekken (26/05/2023)

- **Vertegenwoordiging natuursector**

Kan het dat er geen vertegenwoordiging is uit Midden- en Zuid-West-Vlaanderen, voor natuur? (informatieve vraag). Geen idee of dit moet veranderen, we hebben sowieso al weinig vrijwilligers die alles kunnen opvolgen. Maar dat maakt dat je nog meer kan rekenen op onze federatie om informatie bij De Bron, Natuur.koepel Zuid-West-Vlaanderen en Natuurpunt Midden-West-Vlaanderen te sprokkelen voor het IJzerbekken. Uiteraard zal ik hiervoor steeds afstemmen met de actuele vertegenwoordigers (neem ons gerust steeds samen in een mail).

De vertegenwoordiging van de sector natuur in het IJzerbekken (bekkenraad):

effectief	De Heer	Peter	Bossu	info@debron.be	Vertegenwoordiger Milieu- en Natuurraad	Iepersteenweg 56	8600	Diksmuide
effectief	De Heer	Gabriel	Vandemaele	gabriel.vandemaele@telenor.be	Vertegenwoordiger Milieu- en Natuurraad	Binnenkouter 43	8970	Poperinge
effectief	De Heer	Guido	Vandenbroucke	guidovandeb@natypnt.be	Vertegenwoordiger Milieu- en Natuurraad	Vijfhuizenstraat 3	8600	Woumen
plaatsvervanger	De Heer	Rudy	Claeys	natuurpuntwestland@telenor.be	Vertegenwoordiger Milieu- en Natuurraad	Maarschalk Haiglaan 75	8900	Ieper
plaatsvervanger	De Heer	Eric	Vandorpe	eric.vandorpe@scarlet.be	Vertegenwoordiger Milieu- en Natuurraad	Standaardmolen 20	8520	Kuurne
plaatsvervanger	De Heer	Bart	Vanwiklameersch	bart.vanwiklameersch@westvlaamsmilie.be	Vertegenwoordiger Milieu- en Natuurraad			

Merk op dat Natuurpunt in het IJzerbekken enkel deelneemt aan vergaderingen rond het Blankaart gebied (Guido Vandenbroucke).

Wat opgelijste vragen die we ons, als koepel stellen bij de voorstellen. Ik denk niet dat ze 100% over te nemen zijn als voorstel, een aantal eerder wel.

- **projecten van Natuurpunt**

Afwezigheid van de projecten van Natuurpunt in het geheel. Hebben jullie een overzicht van de kleine en grote werken die er op vlak van water gebeuren in natuurgebieden? Kan van poel tot ecologisch inrichten van een waterlichaam zijn. Allemaal van belang voor de KRW dus SGBP.

Het bekkensecretariaat heeft geen input gekregen van Natuurpunt. Als informatie aangeleverd wordt, kan dit volgend jaar in het WUP2024 worden opgenomen.

- **Timing SGBP en “prioritaire gebieden”**

De schijnbare gelatenheid waarmee acties over 2033 worden getild is wel wat vreemd. 2027 is de einddatum is voor de KRW. De SGBP geven veelal aan dat 2033 de richting is, maar ook in dit WUP, merken we weinig urgentie om zelfs die datum te halen – al stellen we de legitimiteit van dat uitstel wel in vraag bij het Vlaamse beleid. We hebben dit als beweging (BBL, Natuurpunt en West-Vlaamse Milieufederatie), maar ook als federatie zelf in twee aparte bezwaren duidelijk gemaakt nav het openbaar onderzoek voor de SGBP. We hebben herhaald dat ook de Grote Stroomversnelling geen rekening houdt met de urgentie van de naderende datum 2027 en de mogelijke problemen die er ook juridisch zouden kunnen ontstaan. Uiteraard zijn we er ons van bewust dat het niet het bekkensecretariaat is dat hierop kan wegen, maar we willen het graag even meegeven. [Op deze link kan u beide bezwaren vinden](#) (wetransfer).

De klasse indeling van de oppervlaktewaterlichamen gebeurde op basis van hun doelaafstand tot de goede toestand. Dit gebeurde op basis van de laatst beschikbare kwaliteitsgegevens en op basis van andere, pragmatische criteria (bijvoorbeeld lopende of geplande projecten in het gebied, evolutie van de waterkwaliteit over een langere periode, continuïteit van het beleid, ...). Waterlichamen met een

kortere doelafstand worden in klasse 2, 3 of 4 ingedeeld. Waterlichamen met kansen omwille van lokale initiatieven zijn onder klasse 5 ingedeeld. Waterlichamen met een grote doelafstand en de meeste kunstmatige waterlichamen (kanalen, met focus op scheepvaart of waterdoorvoer) zijn in klasse 6 ondergebracht. (zie <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/ijzerbekken/visie-en-acties/gebiedsgerichte-uitdagingen>).

De doelafstand is in West-Vlaanderen inderdaad nog groot en vooral afhankelijk van generiek beleid op vlak van landbouw en sanering van huishoudelijk afvalwater.

Voor het IJzerbekken is enkel het Blankaartgebied een klasse 3 gebied.

- **Bufferbekkens**

Het WUP voorziet, via de inbreng van de Provincie, weeral de inzet op bufferbekkens. Hier hadden we graag een toetsing naar de compatibiliteit van dit beleid, met de randvoorwaarden in de KRW, meer bepaald de betalende waterdiensten, de bronaanpak (groenteteelt als vrager)/ preventie voor droogte en de solidariteit ikv de ecologische aspecten van het watersysteem.

Informatief: in welke mate worden online bekkens aanzien als captatie uit de waterloop? In welke mate draagt de opstuwing in de beek voor de inlaat van een bufferbekken bij aan het bedreigen van de ecoflows stroomafwaarts?

Het WUP geeft weer wat de (financiële) engagementen zijn van de partners van het integraal waterbeleid. Bufferbekkens zijn maar een klein deel in het grotere geheel om waterschaarste te voorkomen. De hemelwater- en droogteplannen van de gemeenten zijn bv. een belangrijke schakel om regenwater bovenstrooms vast te houden en het grondwater aan te vullen. Want, dit grondwater is een belangrijke water voorraad.

Online bekkens worden aanzien als captatie uit de onbevaarbare waterlopen. De meeste spaarbekkens voor irrigatie worden offline aangelegd.

⇒ De vragen worden doorgegeven aan de provinciale dienst waterlopen.

- **Rioleringsprojecten en IBA's**

De totale afwezigheid van rioleringsprojecten/ IBA en de afwezigheid van een handhavingsprogramma hiervoor – maar hier maak je al melding van in de aankondigende mail;

- de afwezigheid van een specifieke aanpak voor de ecologisch kwetsbare beken en beken die stroomopwaarts van natuur liggen, of zelfs in N/VEN-gebied. Geen soortenbenadering in dit WUP? Bv Reepdijk, Beverdijk, Heidebeek, ...

Rioleringsprojecten en IBA's zijn niet afwezig, maar slechts beperkt beschreven in het WUP. De focus ligt op het aangeven van kansen en knelpunten in gebieden waar een actieve gebiedsgerichte werking water aanwezig is.

Wegens keuze van personeelsinzet is enkel actieve gebiedsgerichte werking water voor Blankaart, Poperingevaart en Grote Kimmelbeek. En bij uitbreiding in Handzamevaart/Zarrenbeek en Bovenloop IJzer door het Strategisch Project en Waterlandschap IJzer- en Handzamevallei en Waterlandschap Robuuste waterlopen Westhoek. Buiten deze gebieden is een minder gedetailleerd zicht over de (nodige) acties en maatregelen.

Algemeen worden rioleringsprojecten en IBA's opgevolgd door VMM (rioolinventaris). De doelstellingen zitten in de zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen.

Betreft ecologisch kwetsbare waterlopen, waterlopen in relatie met natuurgebieden en soorten kan u specifieke aandachtspunten meegeven. Het bekkensecretariaat neemt deze waar mogelijk mee in de gebiedsgerichte werking water.

- **Langgeleed**

Een specifieke aanpak voor het Langgeleed (ifv vasthouden zoete kwel en inrichten van de beek zelf)? Hoe wordt de nood doorvertaald naar het PRUP Luchtmachtbasis Koksijde? En algemener: voor de duinpolderovergangen wordt in het Ruimtelijk OntsnipperingsProgramma Westkust aanbevolen om de ruimte te vrijwaren. In welke mate komen de conclusies van dit programma terug in het WUP?

Er is een werkgroep water opgericht met betrekking tot het militair domein in Koksijde. De waterbeheerders, het bekkensecretariaat, ANB, dienst Minawa van de provincie West-Vlaanderen, gemeenten,... geven hierin advies.

Betreft de duinpolderovergangen kan WMF contact opnemen met de projectcoördinatie van het project "De Nieuwe Basis" (info@denieuwebasis.be).

- **PFAS**

De totale afwezigheid van PFAS in het document, noch de analyse van emissie naar water uit de storten en de aanpak van de Watergroep ikv PFAS en drinkwater (wat met de norm voor PFAS die grote kans maakt om Europees bijgesteld te worden naar 4 nanogram/l – als ik het juist voorheb- in vergelijking met de 37 nanogram die in drinkwater uit De Blankaart wordt gevonden (zoals ik las in het rapport hierover)?;

De PFAS problematiek is nog maar relatief recent in beeld gekomen en zit inderdaad nog niet in de toestandbeoordeling van de stroomgebiedbeheerplannen.

VMM heeft in 2022 een specifieke, grootschalige monitoringcampagne opgezet om de verspreiding van PFAS in oppervlaktewater, grondwater, drinkwater en afvalwater in beeld te brengen. De resultaten voor oppervlaktewater zijn nog niet beschikbaar en kunnen dus geen deel uitmaken van het WUP. De Vlaamse Overheid besloot eind 2022 over een PFAS actieplan (+PFAS verkenner). De acties zijn nog op niveau Vlaanderen. Er zijn nog geen specifieke locaties voor sanering bekend.

Wel is het zo dat de aanwezigheid van allerlei verontreiniging in waterbodems (waaronder PFAS, maar zeker ook minerale oliën, zware metalen, PAK's, PCB's,...) het ruimen van de waterlopen steeds duurder maakt voor de waterbeheerders.

⇒ Op te nemen in WUP 2024 in geval van te saneren hotspots in oppervlaktewater en/of grondwater in het IJzerbekken.

Merk op dat het maatregelenprogramma van de Stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 acties voorziet die omgaan met PFAS problematiek:

Voor prioritair gevaarlijke stoffen is er de Europese verplichting om emissies, lozingen en verliezen van deze stoffen stop te zetten of geleidelijk te beëindigen. De actie 7B_C_0007 "Beperken van emissies van bepaalde probleemstoffen door industriële puntbronnen" heeft bijzondere aandacht voor het beperken van emissies van bepaalde probleemstoffen via industriële puntbronnen.

Daarnaast kunnen probleemstoffen ook afkomstig zijn van het gebruik van stoffen in de landbouw en huishoudens, atmosferische depositie, bodemafspoeling e.a.. Bijzondere aandacht zal hierbij gaan naar het beperken van emissies van o.a. microplastics, farmaceutica, ... (actie 7B_C_0006 "Beperken van emissies van bepaalde probleemstoffen door andere bronnen dan industrie"). Ook de nieuwe zorgwekkende stoffen die nog niet als prioritair stof zijn aangeduid krijgen in beide acties de nodige aandacht. Zo werd in Vlaanderen ook een PFAS-actieplan opgemaakt in uitwerking van de Vlaamse strategie hormoonverstoring. Dit document heeft tot doel om de milieu- en gezondheidsproblematiek voor PFAS in Vlaanderen in kaart te brengen wat betreft het bestaande beleid en de huidige leemtes hierin. Vervolgens worden een aantal acties opgesomd die deze

leemtes trachten in te vullen, om zo een geïntegreerd en coherent beleid m.b.t. milieuverontreiniging met PFAS in Vlaanderen te initiëren.

- **Ecologisch beekbeheer**

Ook ecologisch beekbeheer zou hier moeten aan bod komen, is deel van KRW. Welke plannen heeft de Provincie hierrond, gezien zij beheerder is van het merendeel, naast Poperinge (eigen waterlopen gedeeltelijk), de Polders en VMM, ... Het zou toch een minimum moeten zijn om de ecologisch kwetsbare waterlopen, samen met de waterlichamen in groene bestemmingen ecologisch te gaan beheren? Actie kan zijn: gislagen groene bestemmingen/ ecol kwetsbare waterlopen en natuurverbindingsgebieden samenbrengen op 1 kaart en hier generiek ecologisch beheer op los te laten. Indien het ergens echt niet kan, moet er lokaal een debat aangegaan worden met de actoren. Maar in principe zouden al die gebieden (aangevuld met de gebieden die ikv soortenbesluit van belang zijn) ecologisch beheerd moeten worden in functie van de lokale natuurdoelen.

De focus van het WUP ligt op investeringsacties, al hebben we ook zo veel mogelijk beheer opgenomen.

Betreft ecologisch kwetsbare waterlopen, waterlopen in relatie met natuurgebieden en soorten kan u specifieke aandachtspunten meegeven.

⇒ Advies wordt meegegeven aan de waterbeheerders.

- **Handhavingsprogramma erosie**

Geen handhavingsprogramma erosie ikv vervuiler betaalt cfr oa. erosie;

Het maatregelenprogramma van de Stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 voorziet onder maatregelengroep 8B_A "Sedimentaanvoer reduceren, afgestemd op de draagkracht van het watersysteem" verschillende acties om erosie tegen te gaan.

⇒ Advies aan de CIW.

- **Overstorten Blankaart**

Informatief: 50 overstorten in het gebied van De Blankaart, 2 werden er aangepakt. Zijn dit problematische overstorten? Hoeveel overstorten hebben momenteel invloed op waterlopen in VEN/N, ecologisch kwetsbare waterlopen?

Betreft ecologisch kwetsbare waterlopen, waterlopen in relatie met natuurgebieden en soorten kan u specifieke aandachtspunten meegeven. Het bekkensecretariaat neemt deze waar mogelijk mee in de gebiedsgerichte werking water.

En zie verder bij andere vraag over overstorten.

- **Kanaal Plassendale-Nieuwpoort – IJzer - exoten**

Momenteel wordt er water van Leie naar IJzer overgepompt via kanaal Plassendale-Nieuwpoort. Welke invloed heeft dit op de ecologie (exoten uit Leie)?

Er wordt geen water overgepompt van het kanaal Plassendale-Nieuwpoort en de IJzer. Het water stroomt binnen via een buisverbinding.

Het bekkensecretariaat heeft geen zicht op invloed op de ecologie. Wat waterkwaliteit betreft, wordt dit in rekening gebracht (zeker wat geleidbaarheid betreft).

⇒ Exoten in het kanaal Plassendale-Nieuwpoort en op de IJzer: na te vragen bij ANB.

- **Groevewater voor landbouw en industrie in Kortemark**

p.26: 'Het project Groevewater voor landbouw en industrie in Kortemark zal het overtollige opgepompte water van een kleigroeve opvangen in een bufferbekken en verdelen naar een groenteverwerkend bedrijf en zal gebruikt worden door landbouwers in de buurt als irrigatiewater. Het project kadert binnen de Blue Deal subsidieoproep Proeftuinen droogte.'

In welke mate heeft dit effect op de GW-stand? Moet hier niet naar herinfiltratie worden gewerkt? Tout court zorgt dit voor een lock – in naar groenten en dus waterkwaliteit (MAP) – omgevingskwaliteit. Zie ook eerder aangegeven bezwaar en 'reservoir-effect' bij steeds opnieuw voorzien van water, zonder preventief te werken door koolstofgehalte te verhogen, niet-kerende bodembewerking, ... en door aangepaste teelten te stimuleren/ niet – aangepaste te ontraden. Karel Dewaele, landbouwer in Alveringem, kan hier heel mooi uitleg over geven. Thomas Truyen trouwens ook, vertegenwoordiger van LiMaGro.

Reservoir - effect: "The expansion of reservoirs to cope with droughts and water shortages is hotly debated in many places around the world. We argue that there are two counterintuitive dynamics that should be considered in this debate: supply–demand cycles and reservoir effects. Supply–demand cycles describe instances where increasing water supply enables higher water demand, which can quickly offset the initial benefits of reservoirs. Reservoir effects refer to cases where over-reliance on reservoirs increases vulnerability, and therefore increases the potential damage caused by droughts." (Di Baldassarre, G., Wanders, N., AghaKouchak, A. et al. *Water shortages worsened by reservoir effects. Nat Sustain* 1, 617–622 (2018). <https://doi.org/10.1038/s41893-018-0159-0>, 2018))

⇒ Opmerking doorgeven aan coördinator van "Proeftuinen droogte", VMM.

- **GOG Staden**

p.26: Langs de Luikbeek in Staden legt de provincie West-Vlaanderen langs de Sint-Jansstraat een landschappelijk ingericht gecontroleerd overstromingsgebied (GOG) met waterspaarfunctie en captatiepunt aan. 'In hoeverre wordt deze dienst aan de landbouw vergoed? Dit staat wel als plicht binnen de KRW opgenomen.

⇒ Deze vraag wordt doorgegeven aan de provinciale dienst waterlopen.

- **Groentenverwerkers – zouten en fosfor in effluent**

Problemen met zouten en fosfor in effluent van groenteverwerkers komt niet aan bod: 'Dit probleem stelt zich onder meer in de Douvebeek, een grensrivier in de Westhoek waarin het afvalwater van frietproducent Clarebout terecht komt. De rivier is ecologisch waardevol, maar bevat amper nog leven. In de winter wordt het afvalwater door regenwater verdund, maar zelfs dan overschrijden de fosforwaarden de normen van de Europese kaderrichtlijn Water. Het probleem stelt zich vooral in de zomer, wanneer er weinig regenwater is. Dit werkt cumulatief bovenop de reeds aanwezige vuilvracht.

Een gelijkaardige situatie doet zich voor in de Martjevaart, ter hoogte van Langemark-Poelkapelle en de bovenloop van de Heulebeek in Moorslede. Het probleem is dat een aantal bedrijven al de 'best beschikbare technieken' toepassen, maar dat een lozing hoe dan ook wordt toegestaan. We zien het dan ook als een opdracht van de industrie om de grondprincipes van de KRW toe te passen (bronaanpak) en de overheid om de vuilvracht van het gezuiverde water sterk naar beneden te halen door een scherp sturend beleid.' (uit bezwaar SGBP West-Vlaamse Milieufederatie)

De impact van groentenverwerkers staat beschreven in het bekkenspecifiek deel van het IJzerbekken en speelt vooral een rol in de afstroomgebieden Martjesvaart en Zarrenbeek. De bedrijven lozen volgens de vergunningsvoorwaarden.

⇒ Advies aan VMM om impact van groentenverwerkers op kleine bovenlopen strenger te beoordelen.

- **E-flow**

Ecological Flow: in ecologisch kwetsbare beken en beken die van belang zijn ikv omgekeerd drainerende werking voor omliggende N-gebieden (langs Plassendale-Nieuwpoort zijn er zo wel wat, maar ook de natte gebieden die lager liggen dan het beekniveau) is het belang van voldoende en goed water heel groot voor natuurherstel. Zou dit er best niet bij moeten/ bekeken moeten worden?

De actie 8A_J_0002 uit het maatregelenprogramma van de Stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 bestaat uit het optimaliseren van de monitoring en beoordeling van de hydromorfologie met implementatie van alle aspecten van e-flow.

Verder zal ook het besluit peilbeheer helpen om water beter vast te houden

(<https://www.vmm.be/nieuwsbrief/februari-2023/nieuw-instrument-peilbesluit201d-helpt-water-beter-vasthouden>)

- **Handhaving**

Handhaving: In het maatregelenpakket per groep in SGBP staat 'Tot slot biedt ook de samenwerking tussen toezichthouders efficiëntievoordelen. Entiteiten met ogen op het terrein, zoals de waterbeheerders, kunnen overtredingen van de omgevings- en andere regelgeving opmerken en de bevoegde toezichthouders waarschuwen. Waar meerdere entiteiten toezichtbevoegdheid hebben is het ook zaak om goede afspraken te maken over wie wat wanneer doet. Dergelijke afspraken bestaan reeds, moeten soms verder geformaliseerd worden of geactualiseerd.'. In welke mate wordt dit hier gerealiseerd?

In de gebiedsspecifieke acties voor het IJzerbekken is gecoördineerde handhaving van calamiteiten veroorzaakt door meststoffen in de afstroomgebieden Blankaartgebied, Poperingevaart en Grote Kemmelbeek opgenomen. In 2023 werken VLM en VMM samen in het Blankaartgebied. Dit is opgenomen in het WUP2023.

- **Amfibieëntrek**

Niks over de amfibieëntrek. Hier wordt wel degelijk rond gewerkt door Olivier Dochy en RL Westhoek, maar dit wordt niet vertaald in de nota. Het SGBP gaat niet enkel over de waterlopen zelf, maar ook over de van de waterlopen afhankelijke ecosystemen.

Het bekkensecretariaat beschikt niet over gegevens. Bij aanlevering van gegevens kan deze informatie opgenomen worden in het WUP2024 (met focus op kansen en knelpunten, geen toestandbeoordeling)

- **Recreatie op waterlopen**

De omgekeerde toegankelijkheid van de waterlopen kan voor problemen zorgen, als die niet goed gemanaged wordt. Momenteel is Sport-Vlaanderen op zoek naar waterwegen waar er kan gesuip worden. Dat gaat niet stoppen. Vandaar dat we best komen tot positieve gebieden (waar het kan) en gebieden met absoluut (of seizoenaal) verbod (dat actief moet ingesteld worden dan).

⇒ Advies aan de waterbeheerders.

Specifiek Blankaart:

- **Overstorten Blankaart**

Wat de overstorten Blankaartbekken betreft:

*Al jaren wordt er geijverd voor het wegwerken van alle overstorten van Aquafin maar de meest problematische zijn die ter hoogte van **de Kerkebeek en de Ronebeek**. Deze moeten prioritair aangepakt worden.*

Het Aquafin project "Optimalisatie pompstation Paardedreef en overstort Zuidbroekstraat" voorziet in de optimalisatie van overstorten langs de Ronebeek en Kerkebeek (uitvoeringsdatum ingeschat 2025).

- **Peilafspraken Blankaart**

Wat de peilafspraken Blankaartgebied betreft, is er wel positief nieuws. Die afspraken worden geëvalueerd door de Stuurgroep Raamakkoord Blankaart olv de gouverneur. Het peil in de Broeken rondom de Blankaartvijver, geregeld met klepstuw op de Stenensluisvaart wordt pas vanaf 15 juni geleidelijk naar het peil van 2,70m gebracht. Er was dit jaar afgesproken dat het peil niet op 1 februari (zoals in Raamakkoord destijds bepaald) naar 2,70m zou gepompt worden maar op 2,80m zou gehouden worden tot begin mei om zomerdroogte deels op te vangen zodat we langer het streefpeil van 2,70m zouden halen. Gezien het extra natte voorjaar en het succes aan broedende steltlopers en andere grondbroeders houdt men het hogere peil aan tot na het broedseizoen. Bedoeling is om de peilafspraken uit het Raamakkoord destijds dit najaar dan aan te passen zodat er veel flexibler kan omgesprongen worden met de peilen op basis van de situatie op het terrein. Tijdens het broedseizoen moeten immers te grote peilstijgingen (ook dit jaar toch weer even) vermeden worden om wegspoelen van nesten te vermijden. Deze Stuurgroep werkt heel goed: met ANB, BB en de diverse administraties.

⇒ Positieve evaluatie van stuurgroep NIP Blankaart.

Deze lijst is absoluut niet volledig gezien het beperkte tijdsbestek. We willen hiermee vooral wijzen op de uitdagingen en de risico's van een vertraagd behalen van de doelen van de KRW en dit in de eerste plaats op Vlaams niveau. Maar de WUP's zijn een vertaling van dat Vlaamse niveau. Dit bericht is vooral bedoeld om aanvullend te zijn op jullie taak om de KRW-doelen te halen.